

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Bakıda
ata-oğulun
qatıldığı
davada
ata
öldürüldü**

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 mart 2018-ci il Bazar ertəsi № 51 (6940) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Gürcüstan hökumətinin "erməni sevgisi" Bakıda sərt reaksiya doğurdu

Elxan Şahinoğlu:
"Həmişə Gürcüstanın tərəfdaşlığına şübhəm olub"; **Əhəd Məmmədli:**
"Türkiyə Gürcüstana hərbi dəstəyini dayandırmalıdır..."

yazısı səh.9-da

Yeni Sərkisyan dönəmi və... köhnə Qarabağ "yükü"

yazısı səh.11-də

Moskvanın "əmlak kralı": Azərbaycan əsilli milyarder Qod Nisanovun uğur hekayəsi

yazısı səh.12-də

Afrin əməliyyatı həlledici həftəyə girdi - 45-ci gün...

yazısı səh.3-də

"34 yaşlı Kim Çen İnin 72 yaşlı Trampa demarşı: qatıq qaradır!" - Elşən Musayevin yazısı

yazısı səh.7-də

Bakıda 8 Mart hazırlıqları: bayram kişilərə necəyə başa gələcək - əməkdaşımızın qeydləri

yazısı səh.14-də

Dağıstandakı həbslərin Azərbaycan uzantısı... mümkündürmü?

yazısı səh.4-də

Əli Mirəliyev:

"Aparıcı xanıma aşıq olsam da, arvadımdan ayrılmayacam"

yazısı səh.2-də

Ölkəyə gələn əcnəbilər müayinədən keçirilirmi?

yazısı səh.2-də

Erməni politoloqdan etiraf: "Sumqayıtda erməniləri azərbaycanlılar öldürməyib"

yazısı səh.11-də

Ermənistan: Rusiyanın "kağız üzərində" müttəfiqi, yoxsa...

RUSUN "FANTASTİK SİLAHLARI",

ERMƏNİNİN ŞANTAJI, BAKININ AVANTAJI

Putinin Qərbe son mesajı işğalçıyı ruhlandırır - səbəb; Kremlin açıqladığı yeni təhlükəsizlik konsepsiyasında əsas hədəf və Moskva-İrəvan müttəfiqliyinə Azərbaycan və Türkiyə əbədi əngəl kimi...

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Eldar Mahmudov yenidən vəzifə iddiasına düşüb

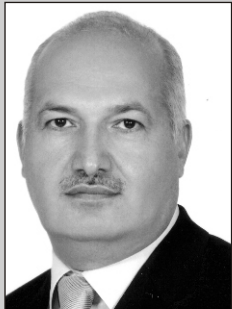
Sabiq nazirin "çete"sine daxil olanlar məhbəsdən azadlığa çıxmağa başlayıb; Vüsal Ələkbərovun təhdid xarakterli açıqlamaları onun cəzasının 12 ildən 5 ilə endirilməsinə səbəb olub...

yazısı səh.10-da

**Cəmil Həsənlı
gəncləri
aşağıladı,
cavabını aldı**

yazısı səh.3-də

**Sərdar Calaloğlu:
"Müxalifətin
aparıcı fiquru
mən olacam"**

yazısı səh.6-da

**Seyid Həsən Amili:
"Açın sərhədi,
gedək
Qarabağda
savaşaq"**

yazısı səh.5-də

5 mart 2018

Əli Mirəliyev: "Ona aşıq olsam da, arvadımdan ayrılmayacam"

"Yox e, zarafat edirdik, efişə şou göstərdik. Mən axı özüm bunu deməmişəm. Elgiz özü üçün deyib, şou göstərib də. Verilişimin adı da şoudur da. Elə bir şey yoxdur". Bu sözləri 68 yaşlı müğənni Əli Mirəliyev aparıcı Rövşanə Ağasəfəzadəyə aşıq olması xəbərinə münasibət bildirərkən deyib.

"Yeni Müsavat"a danışan müğənni bununla belə aparıcıya aşıq olduğunu da etiraf edib: "Bəli, Rövşanə xanım mənim xoşuma gəlir, özü də neçə illərdir tanıyıram, bir yerdəyik. Ona aşıq olmuşam... Rövşanə mənə deyib, Elgizə söz göndərək ki, "Belə zarafat etmək olar, hər şeyin öz tərz var?!" Onu anlamaq olar da, subay qadındır. Mən Rövşanəyə dedim ki, əslində mənə olmaz belə şou, çünki evliyəm, sən isə subaysan, səni sevmək olar, amma mənə yox. Qoy mən narazı qalım, etiraz edim. Lakin pensiyamı ona xərclədiyim isə doğru deyil".

Müğənni aparıcıya aşıq olsa da, heç vaxt həyat yoldaşından ayrılmayacağını da açıqlayıb: "Mənim xanımın qulaqları o qədər belə söhbətlərlə dolub ki. O bilir ki, mən heç vaxt ondan ayrılmayacam. Hər bir xanım öz yoldaşını yaxşı tanıyır".

Xatırladaq ki, bu günlərdə aparıcı Elgiz Əkbər "Səhər-səhər" verilişində bildirmişdi ki, müğənni Əli Mirəliyev aparıcı Rövşanə Ağasəfəzadəyə aşıq olub və bütün pensiyasını aparıcıya aldığı şirniyyatlara, güllərə xərcləyir. Əli Mirəliyevin aparıcıya sevgi etiraf etməsi cavabsız qalmayıb. Lent.az-a açıqlama verən R. Ağasəfəzadə müğənninin sözlərinə bu cür münasibət bildirib:

"Bəzən insanlar yaşından, cəmiyyətdəki yerindən, mövqeyindən ciddi nəticə çıxarmayaraq yüngül mövqe ifadə edirlər. Biz isə bunun müqabilində etik normaları gözləyərək, təbessümlə yola verməyə çalışırıq. Lakin unudurlar ki, normalar pozulanda bəzən sərt cavab vermək məcburiyyətində qala bilərik. Mən Əli Mirəliyevə yaşına görə sərt mövqe bildirmirəm. İnanıram ki, mənim bu yanaşmamdan nəticə çıxacaq və bir daha qeyri-ciddi fikirlər səsləndirməyəcək".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

DÇ-2018-in hakimləri bu ay müəyyən olacaq

Beynəlxalq Futbol Federasiyası (FİFA) bu il Rusiyada keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatında oyunları idarə edəcək hakimlərin siyahısını martın sonlarında müəyyənləşdirməyi planlaşdırır. APA-nın TASS agentliyinə istinadən verdiyi məlumata görə, bunu bu gün FİFA Hakimler departamentinin rəhbəri Massimo Buzakka bildirib.

FİFA martın 25-də Dubayda keçirilən iki günlük seminardan sonra dünya çempionatı üçün hakimlərin yekun siyahısını müəyyənləşdirəcək. Brazilyada keçirilən dünya çempionatında olduğu kimi Rusiyada da 25 hakim briqadasının oyunları idarə edəcəyi gözlənilir. M. Buzakka qeyd edib ki, Brazilyadan fərqli olaraq hakimlərin siyahısının yarıya deyil, martda müəyyənləşdirilməsinin səbəbi isə Rusiyada keçiriləcək dünya çempionatında hakimlərə kömək məqsədi ilə video sisteminin tətbiq olunacağı ilə bağlıdır.

Qeyd edək ki, Rusiyada futbol üzrə dünya çempionatı 14 iyun-15 iyul tarixlərində keçiriləcək.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Azərbaycana gələn əcnəbilər müayinədən keçirilirmi?

Liya Bayramova: "Hələ ki, onların hansısa birində təhlükəli xəstəlik aşkarlanmayıb"

Ölkəmizdə qızdırma ilə müşayiət olunan və insanın canından gec çıxan qripə bənzər virusu ərəblərin gətirdiyinə dair bir sıra iddialar səslənir. İddialara görə, yayılan bu virus ancaq isti havada sönür və yatmış formaya keçir. Buna görə də bu cür qripə bənzər viruslar Azərbaycan kimi iqlimi olan ölkələrdə daha ağır formada keçir.

Məhz buna görə də bu qripin ərəblərdən bizə gəlmə olduğu iddialar arasındadır. İsti iqlimdə qısa zamanda viruslar daha tez ölürlər, soyuq havada isə onlar tez yayılır. Düzdür, bir sıra mütəxəssislər bunun səbəbini qar yağmaması səbəbindən mikrobların baş qaldırması ilə əlaqələndirir.

Hər kəsə məlumdur ki, ölkəmizə gələn turistlər arasında məhz ərəblər üstünlük təşkil edir. Məhz buna görə də əhali ni bu cür iddialar bir qədər düşündürür. Qeyd edək ki, bir müddət öncə də Ümumdünya Heyvan Sağlamlığı Təşkilatı (BEB) İtaliya, Koreya Respublikası, Konqo, İraq, İran, İngiltərə, Rusiya, Əfqanıstan, Çin və digər ölkələrdə quşlar arasında quş qripinin qeydə alındığını qeyd etmişdi. Bu ölkələrdə də kontakt olan, ora səfərə gedib-gələn və yaxud da bu ölkələrdən Azərbaycana gələn vətəndaşlarımız kifayət qədərdir.

gələn hansısa xarici vətəndaşın səhhətində şübhə edəcək bir durum olarsa, o, dərhal müayinə edilir. Əgər adamın qızdırması varsa, onlar tibb məntəqəsinə aparılır, yoxlamadan keçirilir. Həmçinin, belə şəxslərdən nümunə götürülərək Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinə göndərilir. Hələ ki, elə bir halla üzleşməmişik ki, ölkəmizə gələn hansısa bir şəxsə təhlükəli xəstəlik aşkarlansın. İstər donuz qripisi, istərsə də quş qripisi yayılan ərəflərdə belə bir halla üzleşməmişik. Çünki sanitariya işçiləri, mütəxəssislər bu sahədə çox güclü işləyirlər".

Maraqlıdır, ölkəyə qonaq gələn əcnəbilərin virus daşıyıcısı olub-olmadığını yoxlayan mexanizm mövcuddurmu?

"Ölkəmizə gələn hər bir xarici vətəndaşın səhhətində hansısa bir problem olduğundan şübhə edilərsə, o dərhal sərhəd keçid məntəqəsində tibbi müayinədən keçirilir və yalnız bundan sonra ölkəyə buraxılır". Bunu Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Liya Bayramova "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib: "Avropa, Rusiya və digər ölkələrdə olduğu kimi bizdə də kamera qoyulur, hətta kənar mütəxəssislər dayanır. Ölkəyə

□ **Günəl MANAFLI,**
"Yeni Müsavat"

Bugün Bakıda güclü külək əsəcək

Ölkə ərazisində martın 5-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Musavat.com -a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Lakin gecəyə doğru bəzi yerlərdə çiskinli yağış yağacağı ehtimalı var. Aralıq güclənən cənub-qərb küləyi gündüz güclü şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturu gecə 4-6° isti, gündüz 8-12° isti təşkil edəcək.

Azərbaycanla Rumıniya arasında maye qaz anlaşması

Azərbaycan qazının Avropaya nəqli üçün nəzərdə tutulan AGRI (Azərbaycan-Gürcüstan-Rumıniya interkonektoru) uzunmüddətli perspektivdə Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında vacib alətə çevrilməkdədir.

Bunu Trend-ə Rumıniyanın energetika nazirinin müavini Yulian Tudoraş deyib. O bildirib ki, Rumıniya, Azərbaycan və Gürcüstan layihənin qiymətləndirilməsi mərhələsinə başa çatdırmaq və onun işə salınması prosesini başlatmaq məqsədilə AGRI LNG layihəsi üzərində işləyir: "AGRI LNG layihəsi enerji əməkdaşlığı və Xəzər regionundan Avropaya qaz tədarükünün təhlükəsizliyi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır".

Qeyd edək ki, AGRI layihəsi Azərbaycan qazının Gürcüstanın Qara dəniz sahillərindəki qaz kəmərləri vasitəsilə nəqli üçün nəzərdə tutur. Qara dəniz sahilinə çatdırılan Azərbaycan qazı xüsusi terminalda mayeləşdiriləcək və bundan sonra tankerlərlə Rumıniyanın Konstansa limanındakı terminala nəql ediləcək.

2017-ci ildə layihənin dəyəri 4,5 milyard avroyadək qiymətləndirilib. AGRI layihəsinin iştirakçıları SOCAR, Gürcüstan Neft-qaz Korporasiyası, eləcə də MVM (Macarıstan) və "Romgaz" (Rumıniya) şirkətləridir.

9-cular buraxılış imtahanı verdilər

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) martın 4-də Bakı, Şirvan şəhərləri və Naxçıvan Muxtar Respublikasının ümumtəhsil müəssisələrinin 9-cu sinfində təhsil alan 36846 şagird üçün buraxılış imtahanının birinci mərhələsini keçirib. DİM-dən verilən məlumata görə, inşa yazan şagirdlərə test tapşırıqlarını cavablandırmaq üçün ayrılmış 2 saathıq müddət qurtardıqdan sonra 30 dəqiqə əlavə vaxt verilib.

İmtahan prosesinin idarə olunması üçün DİM-də operativ qərargah fəaliyyət göstərib, müntəzəm olaraq imtahanın keçirildiyi binalarla əlaqə saxlanılıb və imtahan prosesinin gedişi nəzarətdə olub. Bütün binalarda imtahan təlimatına uyğun şəkilə keçirilib, şagirdlərin öz bilik səviyyələrini nümayiş etdirmələri üçün zəruri şərait yaradılıb.

Martın 5-dən etibarən DİM-də imtahan protokollarının və cavab vərəqlərinin emalına başlanılacaq. Yazı işləri (imtahan cavabları) DİM və onun regional bölmələrində müvafiq təhlükəsizlik tələblərinə cavab verən ekspertiza (yoxlama) zallarında, qapalı şəraitdə, kompüter arxasında markerlər tərəfindən yoxlanılacaq. Yazı işlərinin yoxlanılması üçün proqram təminatı DİM mütəxəssisləri tərəfindən hazırlanıb. Hər bir yazı işi əvvəlcə "scan" olunur və 2 marker tərəfindən qiymətləndirilir (markerlərin qiymətləri arasında fərq yarandıqda həmin yazı işi proqram tərəfindən 3-cü markerə göndərilir). Yoxlama zamanı markerin kompüterinin monitorunda yazı işinin müəllifi haqqında heç bir məlumat (ad, soyad, ata adı, şagird kodu, ünvan və s.) verilmir. Monitorada yalnız yazı işi, yazı işini qiymətləndirmək üçün meyarlar və qiyməti daxil etmək üçün müvafiq sahə göstərilir. Bundan əlavə imtahanda şagirdlərə təqdim olunan hər bir tapşırıq üçün ayrıca qiymətləndirmə meyarı hazırlanıb və markerlər hər hansı bir tapşırıqda aid yazı işini yoxladıqda məhz həmin tapşırıqın qiymətləndirmə meyarına əsaslanırlar.

Milli Şura sədri Cəmil Həsəni sosial şəbəkədə canlı yayımda danışıqdan əsasən gənclərdən ibarət olan AĞ Partiyamı aşağılayıb. Fəallar onun bu davranışının siyasətçiyə yaraşmayan tərz olduğunu bildirirlər.

Onun özünü Azərbaycan müxalifətinin "Dədə Qorqudu" kimi təqdim edərək, səsləndirdiyi fikirlər ciddi narazılıq doğurub. AĞ Partiya gəncləri MŞ sədrinə sət cavablar veriblər. Yazılan statuslarda C.Həsənin 2005-ci ildə deputat mandatına görə sədr müavini olduğu AXCP-ni "satması", eləcə də, sabiq iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyev həbs edilərkən onun Hüquqlarını Müdafiə Komitəsinin rəhbəri olması gündəmə gətirilib. Bundan əlavə, deputat olduğu dövərlərdə Milli Məclisdə hakimiyyəti mədh edən çıxışlarının kadrılar paylaşılıb, yazdığı elmi kitablarda iqtidar təmsilçilərini mədh etməsi xatırladılıb.

MŞ sədrinin jurnalistin Azərbaycan müxalifətinin belli kəsiminin gələn ay keçiriləcək prezident seçkilərində iştirak etdiyi barədə sualına cavab isə daha çox etiraz doğurub. Sitat: "Kimdir o partiyalar ki, müxalifətdirlər və seçkilərə də qatılırlar? AĞ Partiya nə zaman müxalifət partiyası olub? Hansı parametrlərinə görə siz müəyyən edirsiniz ki, bu partiya müxalifətdir? Onların özləri çox şeyə deyə bilər. Bu gün müxalifətin belli bir dairəsi var, bu dairə seçkiləri boykot edib. Azərbaycan müxalifəti deyəndə də bu dairə nəzərdə tutulur.

Cəmil Həsəni gəncləri aşağıladı, sət cavab aldı

MŞ sədri siyasətçiyə yaraşmayan davranış sərgiləməkdə suçlandı;

Tural Abbaslı: "Ondan və onun liderindən müxalifət lisenziyası almaq fikrimiz yoxdur"

Cəmil Həsəni

AĞ Partiyadır, sarı partiya yaxud qırmızı partiya nədir, bunların seçkiyə getməyi heç nəyi dəyişmir. Bu partiyanı Biləcərdən o tərəfə kim tanıyır?"

AĞ partiya tərəfdarları isə ona verdikləri cavabda C.Həsənin davranışının özünü ziyalı, siyasətçi sayan şəxsə yaraşmadığını bildiriblər. Qeyd ediblər ki, AXCP sədri Əli Kərimlinin rüporuna çevrilən C.Həsəni 2013-cü ilin

prezident seçkilərində bu gün AĞ Partiyada cəmləşən gənclərin sona qədər onun yanında olduqlarını, onun seçki təbliğatında əllərindən gələni etdiklərini unudub. C.Həsəni ittihamlara cavab vermək əvəzinə, ona suallar verən, tənqid edən gəncləri ya bloklayıb, ya da dostluqdan çıxarıb. Bununla işini bitmiş hesab edir.

AĞ Partiya başqanı Tural

Abbaslı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında C.Həsənin dediklərinə sət cavab verdi: "Bir siyasətçi bu tərzdə çıxış edə bilməz. Nə Cəmil Həsənidən, nə də onun liderindən "müxalifət lisenziyası" almaq fikrində deyilik. Belə bir öhdəliyimiz də yoxdur. Bu səlahiyyəti onlara heç kim verməyib. Onu qınamıram, çünki ətrafındakılar onu elə atmosfərə salıblar ki, özünü tamam itirib, Azərbaycanın Nelson Mandelası olduğunu düşünür. Cəmil müəllimdən soruşmaq lazımdır ki, neçə ildir siyasətdədir və siyasətə necə gəlib? Ümumiyyətlə, siyasət nədir bilirmi? Yaxud mitinqlərin, seçkilərin nə olduğundan anlayışı varmı? Mitinqi bir kənar qoyuram, bir piket belə təşkil edibmi, bir strukturda təmsil olunubmu? Bunları etsin, ondan sonra gəlsin bizə ağıl öyrətsin. Bizə xalqın təsdiqi lazımdır ki, o istiqamətdə də işləyirik. O, intellektinin, məntiqinin olmadığını göstərir. Guya ki, bizə sarı, qır-

mızı və ya digər rənglər deyəndə nəyimiz dəyişir? Cəmil Həsəni və onun ətrafı bununla bir şeyi göstərirlər ki, Milli Şuraya "milli şüriklər" deyən hakimiyyət təmsilçiləri ilə AĞ Partiyaya qırmızı deyən Cəmil Həsəni təfəkkürü arasında heç bir fərq yoxdur. Cəmil bəy tarixçi, hakimiyyət mümayəndələri ilə birlikdə kitab yazsa, partiyasından qovulmaq bəhasına olsa belə, parlamentdə oturma, dünənə qədər hakimiyyətin əsas rüporlarından biri ilə yanaşı oturub özünü müxalifət saya bilər. Bütün bunlar ona əsas vermir ki, o siyasətçidir. Təəssüf edirəm ki, bu gün Azərbaycan siyasəti onun kimliyinin əlində qalıb. Bizi tanımadığımızı deyir. 36 yaşım var və bunun yarısı siyasətdə keçib. Onun 16 ilini Cəmil Həsəni və onun kimilərini tanımaqla keçirmişəm. Ona görə özümüzü tanımağa vaxtımız olmayıb. Artıq bir ildən artıq öz partiyamızı qurmuşuq və kifayət qədər tanırıq. Bizi Bilə-

cərdən o tərəfə tanıyırlar deyir, Biləcəri də bizimdir. Qoy bizi Biləcəriyə qədər tanınsınlar. Tanınmaq kimi bir probleminiz yoxdur. Cəmil Həsəni qoy Röya, Elza Seyidcahanla yarışsın, görək hansı daha çox tanınır. Əgər siyasətçi olmaq tanınmaqla ölçülürsə, o zaman Əli Mirəliyev Cəmil Həsənidən beş dəfə, Röya 10 dəfə məşhurdur. Cəmil bəy siyasi savadının, etikasının nə yerdə olduğunu bununla göstərdi. Bizim beynəlxalq aləmdə tanınmadığımızı demək istəyirsə, o zaman xatırladım ki, bu gün AĞ Partiyasının rəhbərliyində təmsil olunan 4 nəfər Cəmil Həsənin qürur duyduğu o beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən hələ 2011-ci ildə vicdan məhbusu elan olunmuş şəxslərdir. Bizim adım beynəlxalq hesabatlarda müxalif fəallar kimi gedəndə Cəmil Həsəni parlamentdə oturub, təhsillə bağlı hakimiyyət nümayəndələrinə tərif oxuyurdu, xalqın vəsaitlərini talayan Fərhad Əliyevin hüquqlarını qoruyurdu. O sabiq naziri beynəlxalq aləmdə tanıdanda bizlər həyatımızı riskə ataraq, meydanlarda, məhbəslərdə mübarizə aparırdıq. Yaxın zamanlarda Cəmil bəy və onun təfəkküründə olanlar görəcəklər ki, biz nə qədər tanırıq".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Afrin əməliyyatı həlledici həftəyə girdi - 45-ci gün

Toğrul İsmayıl: "Türkiyə Afrində ona qurulan oyundan qalib çıxma bildi"

Türkiyə Silahları Qüvvələrinin PKK, YPG və İŞİD terrorçularına qarşı Suriyanın Afrin bölgəsində apardığı "Zeytun budağı" əməliyyatının başlamasından 45 gün ötdü. Bu günlər ərzində Türkiyənin bölgədə apardığı antiterror əməliyyatı nəticəsində yüzlərlə terrorçu məhv edildi.

Türkiyənin uğurları artıqca, ona qarşı çıxan ölkələrin etirazları yüksəlir. Ötən həftə bəzi Avropa ölkələrinin nümayəndələri Türkiyənin Afrində həyata keçirilən əməliyyatı da yandırmalı olduğunu bildirib. Belə ki, Avropa Birləşməsinin xarici siyasət və təhlükəsizlik üzrə ali komissarı Federika Moqerini mətbuata verdiyi müsahibədə BMT təhlükəsizlik Şurasının Suriyada 30 günlük atəşkəslə bağlı qəbul etdiyi qətnamənin digər bölgələrə də şamil olunmalı olduğunu qeyd edib.

Türkiyənin baş naziri Binəli Yıldırım isə söyləyib ki, Afrin mühasirə vəziyyətindədir: "Sərhədlərimizə yaxın bölgələrin hamısını terror yuvalarından təmizlədik. İndi isə əsgərimiz, xüsusi təyinatlılarımız, jandarmamız, polisimiz, təhlükəsizlik qoruyucularımız və Azad Suriya Ordusunun igidləri addım-addım Afrinə doğru irəliləyir. Bu gün Afrin, səhə başqa bir yer. Terrorçularla əməkdaşlıq edən bölgədə sülhü təhlükəyə atr. Qanuni bir dövlət terror qruplaşması ilə

əməkdaşlıq etməz. Terror qruplaşmalarına rəğbət bəsləyənlərin əlinə qan yaxılır, - deyə o vurğulayıb.

Bölgədə vəziyyəti "Yeni Müsavat"a şərh edən Türkiyədə yaşayan politoloq Toğrul İsmayıl bildirdi ki, Afrin əməliyyatları hələ bir müddət davam edəcək: "Əməliyyatların daha yavaş getməsi ilə bağlı Türkiyədə də mübahisələr aparılır. Digər tərəfdən BMT-nin verdiyi qərarla bağlı da vəziyyət oxşardır və bu da mübahisələrə yol açır. Türkiyə hökuməti isə əməliyyatları davam etdirir və burada hansısa geri addım yoxdur. Açıqlamalarda da bildirilir ki, ərazidə sadəcə antiterror əməliyyatı aparılır. Buna görə də bu, ümumi atəşkəsdən fərqlənir. Eyni zamanda Putinin də açıqlamalarından görünür ki, Türkiyə gərgin bölgələrdən sivil insanların çıxarılmasına yardımçı olub. Türkiyənin əsas həssaslıq nümayiş etdirdiyi məqam da elə budur ki, orada dinc sakinlərə zərər dəyməsin. Suriyada Əsəd rejiminə qarşı Rusiyanın, hətta Ameri-

Toğrul İsmayıl

kanın apardığı əməliyyatlarda mülki şəxslərin də vurulduğunu görürük. Ancaq Afrin əməliyyatında terror qruplaşmasının tənqidindən başqa ciddi etiraz səsi yoxdur. Bu, çox vacib məsələdir. İkincisi də Türkiyə hazırda Raconun da alınması ilə birlikdə ən ağır mərhələyə keçib. Bu mərhələ Afrinin içindəki əməliyyatdır. Afrində çoxsaylı əhali yaşayır. Ona görə də kimin terrorist, kimin sivil vətəndaş olduğunu aid etmək çətindir. Ancaq Türkiyənin bu məsələdə böyük təcrübəsi var. Afrinin içində bu əməliyyatların qısa zamanda

başla çatacağını gözləmirəm. Səbəb isə vətəndaşlara zərər verməmək, daha az şəhidin düşməsinə çalışmaqdır".

Politoloq Fransanın əməliyyatlara münasibətini də şərh etdi: "Bu ölkənin mövqeyi ilk gündən bəllidir. Fransa orada terrorçuların müdafiə etməyə çalışır. Ümumiyyətlə, bu günlərdə Avropanın da məsələyə münasibətini görürük. Məsələn, PYD-nin keçmiş başqanlarından olan Müslimim Praqadakı məhkəmə şousunu görürük. Avropa PKK-nı terror təşkilatı olaraq tanısa da, PYD-ni bu cür qiymətləndirmir. Ancaq

bunlar arasında hansısa fərq yoxdur. Xüsusilə də Amerika Mərkəzi Keşfiyyatının məlumatlarına görə, PYD elə PKK-nın davamıdır. Lakin buna baxmayaraq Amerika bu terror qrupundan öz lehinə istifadə edir. Avropalılar da eyni şəkildə hərəkət edirlər. Türkiyənin xüsusi xidmət orqanlarının məlumatına görə, Avropadan 400-dən çox insan PYD-yə qoşulub. Yeni ərazidə siyasi oyunlar gedir və hər bir dövlət də öz marağı üzrə hərəkət edir. Belə ikili standartlar dünyada terrorun kökünü qurutmağa imkan vermez. Terror-

ristin yaxşısı pisi olmaz. Bundan əlavə də tarixən Fransanın terror təşkilatlarına dəstəyi hər kəsə belli olan məsələdir. Fransa ASALA, Bask eləcə də digər qanlı terror qruplaşmalarına qucaq açmış yerdir".

Toğrul İsmayıl hesab edir ki, Türkiyə Afrində ona qurulan oyundan qalib çıxma bilib: "Əlbəttə ki, Türkiyəyə oyun da qurula bilər. Bununla bağlı fikir bildirenlər haqsız deyil. Suriyada savaşa başlayan ilk günlərdə açıq şəkildə demişdim ki, Türkiyəni bu ərazidə savaşa çəkmək istəyirlər. Ancaq Türkiyə Suriyada bütün oyunları dəf edərək savaşa deyil, terroristləri təmizləmək işindən başladı. Bu, ciddi bir məsələdir. Əsas olan əməliyyatın gec və ya tez bitməsi deyil. Əsas odur ki, az itki ilə bölgələr terroristlərdən təmizlənsin. Türkiyə ordusunun bunu bacaracağına inanıram. Ancaq bir mütəxəssis olaraq da söyləyə bilərəm ki, məsələ sadəcə olaraq Afrinlə bağlı deyil. Bunun arxasında Mənbiç olmazsa, ora da terror yuvalarından təmizlənməzsə Türkiyənin başı ağrımağa davam edəcək. Mənbiç məsələsində də əsas məsələ Türkiyənin ortağı sayılan Amerikanın davranışlarıdır. ABŞ NATO-dan müttəfiqi olan Türkiyəni tutacaq, yoxsa bölgədə öz maraqlarını düşünüb ultra bolşevik bir qruplaşma ilə iş görəcək? Bu sualın cavabı da olduqca maraqlıdır ki, bunu da gedişat göstərəcək".

□ **Əli Rəis,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya azərbaycanlıları Moskvada keçirilən Vladimir Putinə dəstək aksiyasında iştirak edəblər. Martin 3-də paytaxtın "Lujniki" stadionunda keçirilən prezidentliyə namizəd Vladimir Putinin dəstək aksiyasında Rusiyadakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri, Rusiya Azərbaycanlı Gənclər Birliyinin (AMOR) fəalları iştirak edəblər.

Diaspor nümayəndələrimiz və AMOR-un gənc fəalları əllərində Azərbaycan bayraqları və "Rusiya azərbaycanlıları Vladimir Putinə dəstəkləyir" şüarı yazılan plakatlar qaldıraraq Rusiya azərbaycanlılarının prezidentliyə namizəd Vladimir Putinə dəstəklərini ifadə edəblər. Qeyd edək ki, aksiyada 130 mindən çox insan iştirak edib.

Bəs, həmyerlilərimizin Putinə dəstək nümayiş etdirməsinin arxasında hansı səbəblər dayanır? Onları mitinqə çıxaran amil Putin siyasətini dəstəkləmələridir, yoxsa, onun qələbəsinə olan inan? Putinin yenidən prezident seçilməsindən sonra bu ölkədə azərbaycanlılara, əsasən də əmək miqrantlarına olan münasibət dəyişə bilərmi?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualları cavablandıran "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, artıq Putinin qələbə çalacağı heç kimdə şübhə doğurmur və bu mənada hər kəs qalib tərəfdə təmsil olunmağa can atır: "Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların əksəriyyətinin Putinə dəstək mitinqlərində iştirak etməsinin səbəbi bellidir. Hamımız bilir ki, Putin çox rahatlıqla prezidenti seçiləcək. Reytinglər

Rusiyadakı soydaşlarımızın Putini dəstəkləməsinin tək səbəbi

Ekspert: "İnsanlar bilirlər ki, o, rahatlıqla prezident seçiləcək..."

də onu göstərir. İnsanlar da iqtisadi vəziyyətin ağır olmasına baxmayaraq, onu dəstəkləyirlər, çünki siyasi sabitliyin davamlı olmasını istəyirlər. Ona görə də mən azərbaycanlıların Putini dəstəkləməsində bir qə-

bahət görmürəm. Rusiya avtoritar bir ölkədir. Əgər azərbaycanlıların əksəriyyəti Putini yox, onun əsas rəqiblərindən birini dəstəkləsəydi, bu, gələcəkdə onun siyasətində həmyerlilərimizə qarşı açıqlanma-

sa belə, müəyyən mənfi çalarların yer almasına gətirib çıxara bilərdi. Bu baxımdan hesab edirəm ki, əksəriyyəti doğru qərar verib. Bəlkə də dəstək verənlərin bir qismi heç Putinin siyasətindən razı deyillər, an-

caq dəstəkləyirlər. Bu baxımdan doğru qərardır. Rusiyada proseslər elə inkişaf edir ki, hər şey bir nəfərin ixtiyarındadır. 2008-ci ildə Gürcüstanla savaş zamanı, Putin Moskvada yaşayan gürcüləri bir neçə təyyarəyə mindirib ölkəsinə geri göndərdi. Rusiya kimi ölkədə belə hallar da baş verir".

Politoloq bu mənada Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların Putinə dəstək verməsini, seçkilərdə ona səs verməsini mənə doğru hesab etdiyini vurğuladı: "İkinci bir məsələ odur ki, bunun Rusiyada yaşayan azərbaycanlılara müsbət təsiri olacağını da əminliklə söyləmək mümkün deyil. Həmyerlilərimiz Putini dəstəkləyibse, bu, o demək deyil ki, Putin azərbaycanlı miqrantlara daha yaxşı şərait yaradacaq. Ona qalsa, Rusiya yaşayan bir çox miqrantlar, taciklər, özbəklər və digərləri elə Putini dəstəkləyirlər. Bu baxımdan Putin onların hamısının maraqlarını nəzərə ala bilməz. Əsas məsələ odur ki, seçki olsa da, olmasa da orada yaşayan azərbaycanlılar sıxışdırılmasın, onlara sünü maneələr yaradılmasın. Əslində son illər elə böyük maneələr də yoxdur. Özbəklərlə, taciklərlə hökumət arasında qeydiyyatla bağlı mü-

əyyən problemlər var. Azərbaycanlılar isə uzun müddətdir ki, Rusiyada yaşayırlar və işləyirlər. Qeydiyyatla bağlı da elə bir ciddi problemləri yoxdur. Ona görə də, bu sıxışdırılmanın Rusiyada yaşayan soydaşlarımıza elə bir ciddi təsiri yoxdur".

E.Şahinoğlunun fikrincə hazırda, Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların əsas problemi bu ölkədə iqtisadi vəziyyətin ağırlaşmasıdır: "Bu orada yaşayan həmyerlilərimizin durumuna mənfi təsir edir. Əgər əvvəllər onlar Azərbaycandakı ailələrinə daha çox maliyyə vəsaiti göndərirdilərse, indi artıq göndərmək iqtidarında deyillər. Bu, Rusiya hökumətinin azərbaycanlıları sıxışdırması ilə deyil, ölkədəki ümumi iqtisadi vəziyyətin ağırlığı ilə bağlıdır. Bir zamanlar azərbaycanlıların Rusiyadan vətənə qayıtması məsələsi gündəmdə idi. Lakin hazırda bunun baş verəcəyinə inanmıram. Çünki Rusiya ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərdə də problem yoxdur. Rusiya o zaman miqrantları sıxışdırır ki, həmin dövlətlə müəyyən problemləri olur. Ancaq bəzən bunun əksi də olur. Rusiyanın Tacikistanla hər hansı problemi olmasa da, bəzən tacikləri miqrant kimi sıxışdırırlar. Bu da əslində onların sənədlərinin qaydasında olmamasından irəli gəlir. Azərbaycanlılar isə faktiki olaraq Rusiyada kök salıblar, bir çoxları Rusiya vətəndaşıdır, biznesləri var. Özbəklər və taciklər biznesdə təmsil olunurlar, fəhlə kimi işləyirlər. Ona görə də onlar Tutulduqca geri göndərilirlər. Bu il biz elə ciddi siqnallar da almamışıq ki, hansısa azərbaycanlıları qeyri-qanuni olaraq tutsunlar və geri göndərsinlər. Yalnız sənədləri qaydasında olmadığı halda bu mümkündür".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
"Yeni Müsavat"

Dağıstandakı həbslərin Azərbaycana uzantısı... mümkünmü?

Politoloqdan maraqlı şərh: "Qayda-qanun yaratmaq lazımdırsa, bunu Rusiyanın hər yerində etmək lazımdır..."

Dağıstanda məmurların həbsi davam edir. Onlar korrupsiyaya yol verməkdə ittiham olunurlar. Son olaraq martın 3-də Dağıstan Gömrük Komitəsinin sədr müavini Araz Qalimov saxlanılıb. Onun evində axtarış aparıldığı bildirilib. Qalimovun sərhəddə qaçaqmalçılıq təşkil etdiyi vurğulanıb. Sədr müavini ilə bərabər, gömrük idarələrinin birinin də rəisi tutulub.

Rusiya prezidenti Vladimir Putin isə deyib ki, Dağıstanda yüksək vəzifəli şəxslərin həbs edilməsi ilə nəticələnən korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirləri davam etdiriləcək. O həmçinin qeyd edib ki, nə edilirsə, Dağıstan xalqının maraqları üçün edilir: "Bu, davam etdiriləcək".

Dağıstanda baş verən hadisələrin kökündə nə dayanır? Bu həbslər Azərbaycana da sirayət edə bilərmi? "Yeni Müsavat"a danışan politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, Dağıstan üçün səciyyəvi olan hal orada rüşvətin çox geniş miqyasda yayılmasıdır: "Bundan əlavə, məmurların bütün təbəqəsi korrupsiyalaşmış ki, bu zəmin üzərində ölkədə ayrı-ayrı silahlı dəstələr formalaşır. Bütün bunlar isə diqqəti cəlb edirdi. Rusiya Federal Kəşfiyyat İdarəsi proseslər hələ yeni başlayan zaman izləmə mövqeyində idi. Ancaq artıq gördülər ki, korrupsiyalaşma prosesi dövlətin bütün şaxələrini bürüyüb. Ayrı-ayrı məmur təbəqəsi ciddi si-

lahlanmağa başlayıb. Abdullətin dövründə respublikanın korrupsiyalaşması və müxtəlif mafioz qruplaşmalarının geniş qol-budaq atması müşahidə olundu. Hazırda onun yerinə yeni bir şəxs gəlib. Həmin şəxs həqiqətən də ciddi iş aparır və dövlət aparatının bütün qollarını korrupsiyalaşmış məmurlardan təmizləyir. Bu təmizləmə prosesində çox böyük məmurlar həbs olundu. Hətta ölkədən digər yerlərə qaçanlar da oldu. Həbs dalğası artıq iki aydan çoxdur uzanır. Yeni həbslərin olacağı isə şübhə doğurmur. Heç səbəbsiz deyil ki, Rusiya Dövlət İstintaq Komissiyasının sədri proseslərə qiymət vermək və gedən istintaqa nəzarət etmək üçün bir neçə günlüyə Putin tərəfindən Dağıstana eza miyyəyə göndərildi. Bu isə onu göstərdi ki, vəziyyət hətta təxmin edildiyindən də ciddidir. Məsələni gərginləşdirən məqam ondan ibarətdir ki, tək cəzə korrupsiya yox, korrupsiyalaşma zəminində ölkədə vəhhabizmin və onunla

bağlı müxtəlif məmur təbəqəsinin silahlı dəstələr yaratması prosesi aydın nəzərə çarpırdı. Eyni zamanda buradan Rusiyaya çox asanlıqla narkotik maddələr, silah qaçaqmalçılığı həyata keçirilirdi. Bir növ elə bil ki, dağılmış İŞİD-in parçaları yavaş-yavaş Rusiyanın bu bölgəsindən digər bölgələrə hərəkət etməyə başlayıb. Əlbəttə ki, söhbət bütün İŞİD üzvlərindən getmir. Məsələn çəçen, Dağıstan, özbək əsli İŞİD-ə

qoşulanlar asanlıqla Rusiyaya daxil ola bildilər. Zənnimcə, Rusiya siyasi rəhbərliyini hərəkətə gətirən hal ölkənin bu hissəsinin həddindən artıq başqa ölkələrin vətəndaşları, mafioz dəstələri üçün gediş-gəliş yerinə çevrilməsi olub. Üstəlik də bölgədə bir neçə dəfə polis məntəqələrinə, dövlət orqanlarına silahlı hücumlar olmuşdu. Bu məsələlər araşdırılarkən baş verənlərin hamısının hakimiyyət zəifliyindən, döv-

lət büdcəsinə ayrılmış vəsaitin oğurlanması ilə müşahidə edilən digər cinayət hallarından doğduğu müəyyən edildi. Bu zəmində isə aşağı təbəqə əhəlinin maddi durumunun xeyli ağırlığından söhbət gedirdi".

Politoloq bildirib ki, Azərbaycandakı müxtəlif satış məntəqələrində Dağıstandan gələn ticarətçiləri üçün əsas dolanışq mənbəyinə çevrilmişdi: "Bu gediş-gəliş bir qism əhali üçün çörək yeri idi.

Seçki qabağı dövrdə Putin belə bir antikorrupsiya, məmur özbaşına qərarına qarşı mübarizə, aşağı təbəqədən olan əhəlinin güzəranına qayğı göstərmiş kimi mənərə yaratmaqla reytinginin yüksəlməsi qayğısına qalır. O, eyni zamanda nümayiş etdirmək istəyir ki, Rusiyanın bu bölgəsində həm sərə nəzarət, həm də ciddi qayda-qanun yaradılmasına nail olacaq. Azərbaycana gəlincə isə deyirdim ki, bizim ərazimizdə sabitlikdir. Sərhəd rejimi ciddi sürətdə qorunur. Gömrük orqanları da əsasən öz vəzifələrinin öhdəsindən bacarıqla gəlirlər. Yegənə problem ondan ibarətdir ki, sərhədin hər iki tərəfindən ciddi gediş-gəliş artımı var. Məsələn, sərhədin o tərəfindən olan və əsasən ləzgilərdən, avarlardan ibarət sırayı adamlar Azərbaycana, Bakı şəhərinə gəlirlərsə, Qusar və ölkənin digər şimal rayonlarından da əhali, Rusiyada istehsal edilən heyvandarlıq məhsullarını almaq üçün gedir. Ancaq daha çox Dağıstandan bura əhali gəlir. Rusiyanın əksər ölkələrində buna bənzər hakimiyyət boşluğu var. Bu vəziyyəti Şimali Qafqazın, Uzaq Şərq bölgəsində müşahidə etmək mümkündür. Putin bir Dağıstan nümunəsində nümunəvi örnək yaratmağa çalışırsa bu, Rusiya üçün səciyyəvi olan bütün problemlərin həllinə gətirib çıxarmayacaq. Əlbəttə qayda-qanun yaratmaq lazımdır. Ancaq bu, ölkənin hər yerində aparılmalıdır. Bəzilərinin iddia etdiyi kimi Putin yenidən seçilərsə, bu məsələlərə xüsusi diqqət yetirəcək. Öhdəsindən gələ biləcək, yoxsa yox, bunu zaman göstərəcək".

□ Əli Rəis
"Yeni Müsavat"

"Baxış bucağı"

Beynəlxalq Qarabağ Forumunun dördüncü - Ərdəbil toplantısında iştirak etmək üçün "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq dövlət aldığımız zaman ilk olaraq görüşmək istədiyimiz bir şəxs barədə soruşduq. Azərbaycan, Qarabağ barədə vaxtaşırı fikirlər söyləyən, hətta Qarabağ müharibəsi başlayacağı halda şəxsən savaşa qatılmağa hazır olduğunu bildirən Ərdəbilin İmam-cüməsi Seyid Həsən Amili ilə görüşmək, ondan müsahibə almaq niyyətimiz reallaşdı.

İmam-cümə Beynəlxalq Qarabağ Forumunun Azərbaycan dan olan nümayəndə heyətini Ərdəbiləki iqamətgahında qəbul etdi. Elə söhbət əsnasında "Yeni Müsavat"ın əməkdaşının da görüşdə iştirak etdiyi və müsahibə istəyi barədə heyət rəhbəri Akif Nağının anonsu qəzetimizin internet versiyasının sadıq oxucularından olan Seyid Həsən Amili və digər iştirakçılar üçün əsl sürpriz oldu. Nəhayət, görüşdən sonra İmam-cümə söz verdiyi kimi, geniş müsahibəyə razılıq verdi. Düzdür, qəzetimizdən umu-küsüləri də oldu, hətta bəzən onun əleyhinə yazılar yazdığımızı da söylədi. Lakin bizim əks-argumentlərimizi də ehtiramla dinlədi, razılışdığı məqamlarla yanaşı, üzərində ısrar etdiyi, mübahisəli məqamlar da oldu. İstənilən halda din alimi kifayət qədər açıq suallarımıza səbir və təmkinlə cavab verdi və biz də söz verdiyimiz kimi, söhbətimizi olduğu kimi oxucularımıza təqdim edirik.

- Ağayi Seyid Həsən Amili, sizin Qarabağla bağlı fikirləriniz bizə yaxşı tanışdır. Yəqin, ona siz də əminsiniz ki, aprel döyüşlərində müharibə davam etsəydi, İrəvanda bitərdi. Azərbaycan ordusunun qüdrətinə hər kəs bələddir, lakin təəssüf ki, bəzi dünya gücləri bizə öz hüququmuzdan istifadə etməyə mane olur. İran dövləti Qarabağ torpaqlarının işğaldan azad edilməsi üçün Azərbaycana hansı dəstəyi verə bilər?

- Azərbaycanın böyük bir vəzifəsi budur ki, ilk olaraq öz millətinin mövqeyini əsas götürsün. Bir millət ki, ayağa durmayıb gözləyə ki, özge gəlsin, mənim torpağımı azad eləsin, bu, doğru olmaz. Özgə müsəlman ölkələrin də vəzifələri var, bunu deyəcəyəm. Amma ilk olaraq gərək daxildə millət ayağa dura. İndiki halda millət durub bir iş görmək istəyə, əl-qulu bağlıdır, çünki qərar dövlət verir. Azərbaycan bu məsələdə gəlib bir yerə çatıb ki, Amerika, Rusiya gəlib Qarabağ məsələsinə əl qoyublar. Çünki Yaxın Şərqi elə bir yerdir ki, gələcəkdə hər kəsin əlində olsa, dünyanın lideri olur. Çünki gələcəkdə dünyanın neftə ehtiyacı olacaq. Neft də hər kəsin əlində olsa, o, dünyanın lideridir. Odur ki, həm Rusiya, həm də Amerika Yaxın Şərqi dəyərlərini qoruyub. Yeni bu sadəlikdə deyil ki, deyəsən gedim Qarabağı azad edim. Əgər dövlət Qarabağı azad etmək istəyə - necə ki, aprel döyüşlərində gördük - aprel döyüşündə məlum oldu ki, Azərbaycan ordusu gücdə onlardan yuxarıdır. Mən o vaxt da dedim ki, Azərbaycan bundan artıq torpaq ala bilərdi. Amma

"Açın sərhədi, biz gələk, gedək Qarabağda savaşa"

Seyid Həsən Amili: "Bizim rəhbərimiz deyir ki, hər kəs Qarabağda ölsə, şəhiddir"

Rusiya, Amerika qarşısındadır. Ona görə gərək Azərbaycan dövləti milləti ayağa qaldıra. Özü də lazım deyil ki, ordu birdən hücum keçsin. Ermənilər hər gün itki verməlidir. Tələfat nə qədər çox olsa, ermənilər düşüncəyə ki, mən burada nə qədər xərc qoyacağam? İndiki şəraitdə yolu budur. Əgər İran olsaydı... İran camaatı aşdı, sel kimi sildi, süpürdü, iraqıların hamısını tökdü çölə. Bizim 18 dövlətdən əsirimiz var idi, millət hamısını tökdü çölə. Amma indiki dövlət gərək Rusiya, ya Amerika ilə hesablaşsın, burada dövlətin işi çətinləşir. Ona görə də dövlət bir iş görə bilmir. Gör nə vaxtdan məsələ həll olunmamış qalıb. Amma əgər millət ermənilərə hər gün tələfat verdirsə, iş qəşəng gedər qabağa. Azərbaycan hökumətinin bir inamı var. O da budur ki, dünya indi kimi əlindədir? Yəhudilərin. Yəhudilərin dünyadakı istəyə, əl-qulu bağlıdır, çünki qərar dövlət verir. Azərbaycan bu məsələdə gəlib bir yerə çatıb ki, Amerika, Rusiya gəlib Qarabağ məsələsinə əl qoyublar. Çünki Yaxın Şərqi elə bir yerdir ki, gələcəkdə hər kəsin əlində olsa, dünyanın lideri olur. Çünki gələcəkdə dünyanın neftə ehtiyacı olacaq. Neft də hər kəsin əlində olsa, o, dünyanın lideridir. Odur ki, həm Rusiya, həm də Amerika Yaxın Şərqi dəyərlərini qoruyub. Yeni bu sadəlikdə deyil ki, deyəsən gedim Qarabağı azad edim. Əgər dövlət Qarabağı azad etmək istəyə - necə ki, aprel döyüşlərində gördük - aprel döyüşündə məlum oldu ki, Azərbaycan ordusu gücdə onlardan yuxarıdır. Mən o vaxt da dedim ki, Azərbaycan bundan artıq torpaq ala bilərdi. Amma

xidmət edir. Bilirsiniz nə qədər neftin, qazın verir? Bunu gərək İsraildən istəyə, deyə ki, mən sənə bu qədər xidmət edirəm, sən də Trampa mənim məsələmi de. Tramp hələ gəlib Beytül-Müqəddəsi İsrailə mərkəz etmək istəyir. Yəni AIPAC bu işi görür. Amerika prezidenti o cür ki, AIPAC-dən qorxur, onunla hesablaşsın, bu cür nə Konqresdən, nə də Senatdan qorxur. Bax, indi mən bir sual verirəm, sən ki, bir belə İsrailə qucağını açıbsan, bəs bu İsrail axı sənə Qarabağla bağlı kömək eləmir. Niyə?

- Bu yaxınlarda İsrailin baş naziri Ermənistanın Təl-Əvivə getmiş deputatların üzünə dedi ki, Azərbaycan torpaqlarını işğal edibsiniz, biz bu işğalı qəbul etmirik. Ermənilər pərt halda geri döndüklərini özləri də etiraf etdilər.

- Bu, bəs deyil.
- Üstəlik, İsrail Azərbaycanı müasir silahları satır. Həm də İsrail Ağ Evin mövqeyinə baxmayaraq, Azərbaycanla hərbi əlaqələrini davam etdirir. Hətta aprel döyüşlərində Ermənistan rəhbərliyi etiraf etdi ki, Azərbaycan ordusu onlara sarsıdıcı zərbəni İsrail istehsalı olan silahlarla vurub. Yəni Azərbaycan ikitərəfli əlaqələrdən maksimum faydalanmağa çalışır, əlaqələr birtərəfli deyil, istərdim ki, bunu da biləsiniz... Bəs, İran necə, Azərbaycana müasir silah verə bilərmi?

- İran indi də Azərbaycana silah verir. Azərbaycanın bir qisim silahları İran istehsalıdır. İran 54 ölkəyə silah satır. İran silahı çox güclüdür. Mənim sualım qaldı ha... Siz bilirsiniz ki, biz İranda İsrailə həssasıq. Biz deyirik ki, Azərbaycan niyə məmləkəti ikiyəli verib İsrailə? Bizə deyirlər ki, Azərbaycan İsrailə ya-

rini kürd separatçılarının üzünə başladı, qısa müddətdə ABŞ və İsrailin dövlət yaratmaq planının qarşısı alındı. Deməli, əgər Türkiyədə sonra İran da Ermənistanla sərhədini bağlasa, vəziyyət dəyişə bilər. Hansı ki, Levon Ter-Petrosyan illər öncə 90-cı illərdə etiraf etmişdi ki, İran Mehri nəfəsliyini kəssəydi, biz boğulacaqdıq. Mümkün deyilmi ki, kürd separatçılarını sərhədlərini bağlamaqla geri çəkilməyə vadar edən İran Ermənistanla bağlı da eyni qərarını versin? Sizin bununla bağlı dövlətinizə müraciətiniz ola bilərmi ki, Ermənistanla sərhədləri bağlayın?

- Biz sərhədi bağlamaqdan da böyük iş gördük. O zaman elə bir zaman idi ki, bizim generalımız Heydər Əliyevin qabağında parad gediblər. Bizim əzizimiz prezident İlham Əliyev

xiləməz olmasaydı, əmin olun, 20 faiz yox, Azərbaycanın yarısı getmişdi. Bizim bəsicilərimiz gəlib gördülər İmişlədə uşaqları yığıblar traktorun qoşqusuna, Azərbaycan ordusu hamısı qaçıb. Bizim Parsabadin icra hakimi gedib İmişlinin icra hakimini tapdı, dedi bu uşaqlar sənə namusundur, sən şəhəri qoyub hara qaçıbsan? Dedi mən qorxuram, gələ bilmərəm. Bizim bəsicilər gəlib traktoru apardılar, qoşqunu bağladılar, uşaqları götürüb bu tərəfə gətirdilər.

- İranda Azərbaycana yardım etməsini biz də danırıq. Zəngilanın işğalı vaxtı insanların xilas olunmasında da İranın böyük yardımı olub. Kömək olmasa, xeyli dinc əhali İraq çayında məhv olardı...

- Evin abad olsun! Heydər Əliyev Naxçıvanda olanda İrana taxıl üçün müraciət etmişdi. Təbriz valisi ağayə Əbdül Əlizadə o ki var un yolladı, Naxçıvanı unla doldurdu. Heydər Əliyev dedi mənim çörək bişirənim yoxdur. Bu dəfə vali Təbrizdən nə qədər çörəkçini yığıdı, yolladı ora. Bizə o zaman çox vacib idi ki, görək Azərbaycanın torpağını azad etmək üçün istəyi var, ya yox? O zaman biz gördük ki, Azərbaycan dövlətinin istəyi yoxdur.

- Ağayi Amili, icaza verin razılaşmayım. Bizim ölkənin hər bir yerində şəhidlər ziyanları var, Qarabağ uğrunda 25 min şəhid vermişik, başımıza müsibətlər gətirilib, təkcə Xocalıda olmayıb o dəhşətlər. Bizim qəhrəman oğul-qızlarımız həlak olub vətən uğrunda. Sadəcə, ermənilərə silah verən, arxasında dayanan Rusiya kimi dövlət var. O zamanlar Azərbaycan köüllülərinin əlindəki ov tüfənglərini də aldılar, amma Qarabağda erməniləri silahlandırdılar...

- O vaxt biz işi bitirmişdik e. Mən hələ sənə açıb bəzi şeyləri demirəm. Səndən soruşuram, orda əfqanlar var idi, onlar hardan keçmişdilər Qarabağa? Hacı Əlikramın 40-da mənim bu barədə bir çıxışım olub. Bizi zillətlə, təhqirlə çölə atdılar ki, gedin, istəmirik sizin əlinizlə Qarabağı azad edək (? - red.). O zaman bizə elə gəldi ki, Azərbaycan dövlətinin öz torpağını azad etməyə istəyi yoxdur. Mən gəlmişəm sənə torpağını azad edim, sensə... Biz həmişə Azərbaycan dövlətinin ərazi bütövlüyünü müdafiə etmişik, bundan böyük xidmət olmaz ki. İndi də bizim rəhbərimiz deyir ki, hər kəs Qarabağda ölsə, şəhiddir. Onda açın sərhədi, biz gələk, gedək Qarabağda savaşa da. Mən bir ömürdür Allahdan şəhadət istəyirəm.

- Yəni siz deyirsiniz ki, Qarabağda şəhid olmağa hazırınız?

- Mənim rəhbərim deyir ki, ora İslam torpağıdır, mən də deyirəm biz hazırıq. Amma işi kim nizamlamalıdır?

- İsrailə Azərbaycanın əlaqəsinə görə irad tutdunuz. Bəs, İran boyda nəhəng İslam ölkəsinin prezidenti niyə əli qana bulamış, körpə qatılı olan erməni prezidentlə qucaqlaşır? Bu da bizi incitəndə faktdır. Bir ovuc içi boyda olan Ermənistan İran üçün nə mahiyyət, nə önəm kəsb edir ki, Tehran öz müsəlman qoşusunu incidərək məscidləri dağıdan, müqəddəs məkanlarda donuz saxlayan işğalçı ölkəyə qucaq açır?

(Davamı növbəti sayımızda)

□ Elşad PAŞASOY,
FOTO: "Yeni Müsavat"
Ərdəbil

"Özünüz də bilirsiniz, hamı bilir ki, Ermənistanı saxlayan Rusiyadır, silahını da verir, pulunu da..."

xınlaşmasa, ABŞ Azərbaycan üçün bir iş görməz. Dünyada əgər bir ölkə istəyərse ki, Amerikanın könlünü alsın, onun əliylə iş görsün, gərək o halda İsrailə yaxınlaşsın. Olsun. Amma bəs, bu İsrail haçan özünü göstərəcək? Bəs, nəticəsi nə olacaq? Məlum olur ki, yol bu deyil. Yol yuxarıda ərz elədim ki, gərək millət özü ayağa qalxsın. Millət ayağa qalxsa, qabağında heç kəs dayana bilməz, nə Rusiya, nə Amerika.

- Ağayi Amili, ötən ilin payızında İraq ərazisində kürd dövləti yaratmaq istəyirdilər. Buna cavab olaraq Türkiyə, İran və İraq hərəkətə keçdilər, iki qonşu dövlət sərhədlə-

Aprəl qorxusu və iki Sərkisyanın qazancı

Elsad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Serj Sərkisyanın keçən il "seçdiyi" parlament bu dəfə də növbəti "seçki" şousu ilə Ermənistan sayca dördüncü prezidenti kürsüsünə oturtdu. Bir ay da keçəcək, həmin bu Xocalı qatili ölkənin baş nazir kürsüsünü zəbt edəcək, bu da olacaq, "parlamentli respublika"dakı "konstitusiyaya islahatları"nın məntiqi nəticəsi.

Diqqət etdinizsə, Ermənistandakı budəfəki şouya həm xalq səssiz qaldı, həm də müxalifət. Səbəb təkə o deyil ki, hərbi xunta ölkə əhalisinin gözünün odunu alıb, müxalifəti divara dirəyib, xalqın da müqavimət limiti bitib. Yeni prezidentin Böyük Britaniyada səfir kimi çalışmış Aram Sərkisyanın Ermənistanı xoşbəxtlik gətirəcəyinə də kimsə inanmır. Nədən ki, bu Aram Ermənistanın baş naziri olarkən də hansısa parlaq işi ilə yadda qalmayıb. Onun ölkədə olsa-olsa "kukla" rolunu oynayacağı, Serjikin kölgəsində qalacağına şübhə edənlər də az deyil.

Elə isə niyə budəfəki 1 mart, məsələn, 2008-ci ilin eyni gündəki kimi qaynar, etirazlarla dolu olmadı? Hətta 2018-ci ilin 1 martında İrəvanda izdihamlı yürüş-miting keçirildi, on il əvvəl Serj Sərkisyanın qətlə yetirdiyi ermənilər anıldı, hələ də cəzasını almayan qatillərə cəza tələb olundu. Ancaq heç bir halda bu aksiyalar yeni "prezident seçkisi" şousuna qarşı yönəlmədi.

Zənnimcə, yeganə səbəb... Azərbaycandır. Bu seçki 2016-cı ildən əvvəl keçirilsəydi, ermənilər budəfəki kimi quzuya dönməzdi. Aprəl döyüşləri isə Ermənistanın olan-qalan əhalisinin gözünün odunu alıb. Bu seçkidə də hətta Sərkisyanı lənətləyən qüvvələr son anda düşündülər ki, martdan sonra "dörd günlük müharibə"nin baş verdiyi aprəl gəlir. Orada "aprel sindromu" yaşanır...

Ermənilər Azərbaycanda növbədənəkar seçkilərin elan olunmasını da narahatlıqla izləyirlər, düşüncülər ki, burada məhz Qarabağa aid hansısa plan var. Tərs kimi ABŞ Milli Kəşfiyyatı Qarabağda dağıdıcı müharibənin olacağı ilə bağlı xəbərdarlıq edib. Üstəlik, ermənilər şübhə etmir ki, günün birində Azərbaycan əsgəri elə Qarabağa çəkilən yeni yolla Zəngəzura, ordan İrəvana gedib çıxa bilər. Ümid yeri olan Rusiyanın başı öz müsibətinə qarışmaqdadır, ABŞ da Kremlin əlaltısı Ermənistanı sanksiya ilə təhdid edir, nə bilmək olar.

Bütün bunlar erməniləri 1 mart "seçki"sinə səssiz qalmağa vadar etdi. Üstəlik, ermənilər ehtiyatlıdır ki, ayağa qalxsalar, ölkədə idarəolunmaz vəziyyət yaranar, Azərbaycan fərsətdən istifadə edib hücumu keçər. Axı, onlar Azərbaycan ərazilərini məhz daxilə hakimiyyət uğrunda mübarizənin gətirdiyi dövrlərdə işğal ediblər.

İstənilən halda, ortaya çıxan qənaət budur: ermənilər hətta onların qanını tökmüş keçmiş prezidentin hökumətin başına keçmə planını da sinirirlər - Azərbaycan təhlükəsinə görə. Onlar belə situasiyalarda birləşməyi bacarır. Sərkisyan aprəldə zərbə alsada, hakimiyyətini uzatmaq şansı qazandı, xalqın faktiki olaraq Azərbaycanla qorxutdu, əl-qolunu bağladı. Elə alternativsiz "seçilən" Aram da araya salıb prezident kürsüsünü zəbt elədi...

Düşmənlə müqayisəni qüsurlyu saysam da, mənəcə, bəzi gerçəkliklər etiraf olunmalıdır. Baxın, Azərbaycan prezidentinin tarixi həqiqətlərə istinad edərək İrəvan bəyanatı verməsinə "bizim" bəzi çevrələr hansı reaksiyanı verirlər! Düşməncəsinə yanaşırlar, ironiya edirlər. Erməni mətbuatı belə mövqeləri manşetlərdən yayır, Azərbaycana qarşı "azərbaycanlılar"ın özündən istifadə edir. Görün bir yerdə ermənilər milli davada fərqli mövqə qoyurlarmı? Məncə, elə onların zaman-zaman torpaqlarımızı zəbt etmələrinin sirri bundadır. Bizsə ona görə itiririk ki, aramızdakı şəxsi narazılıqları da milli məsələlərə qatıb tikə-parça oluruq.

Orda-burda sığınacaq alıb Azərbaycanı qaralayanlar, bəlkə də mahiyyətini anlamadan düşmənlə çevrələrin ölkəmizə qarşı təbliğatında yer alanlar bir az düşüncələr, yaxşı olar. Görün, bir yerdə Serj Sərkisyanı qarşı aksiyaya keçirildimi? Hətta 1 mart qırğınının ildönümündə olmadı bu aksiya. Ermənilər olsa-olsa bunu içəridə edirlər, öz ayblarını dünyaya yaymırlar.

Millet, Vətən davası olan yerdə daxili intriqları önə çəkmək xəyanətə bərabərdir. Bilməliyik ki, enində-sonunda bizi böyük savaşa gözləyir. Çünki bir Sərkisyan gedib, digəri gəlib, vəziyyət dəyişən deyil. Kəsəsi, Sərkisyanın "ağına da lənət, qarasına da". Ermənilər Qarabağa çəkdiqləri yolların ətrafında kafe-restoranlar tikməyi planlaşdırır. Torpaqlarımızda eys-ışrət qurmaq üçün...

Aprelin 11-də keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkiləri ilə bağlı davam edən imzatoqlama kampaniyasında son həftəyə daxil olduq. Bu günə olan məlumata əsasən, artıq 5 namizəd imza vərəqlərini MSK-ya təqdim edib. Bu namizədlər prezident İlham Əliyev və 4 deputat - Zahid Oruc, BAXCP sədri Qüdrət Həsənquliyev, MDHP rəhbəri Fərəc Quliyev və ASDP sədri Araz Əlizadədir. Onlardan ölkə başçısının namizədliyi MSK tərəfindən qeydə alımb.

MSK katibi Mikayıl Rəhimov bu həftə seçkilərlə bağlı maarifləndirici təlimlərin keçiriləcəyini söylədi: "Biz bunları 2002-ci ildən mütəmadi həyata keçiririk. Hər Dairə Seçki Komissiyasından iki nəfəri dəvət edirik. 250 nəfər dəvət olunacaq. Bu proses 4 gün Bakıda, daha sonra isə DSK-lar və məntəqə seçki komissiyalarında davam etdiriləcək. İndiyədək 15 nəfərə imza toplamaq üçün vərəqlər verilib. Ölkə prezidentinin sənədləri qayıdıb və artıq onun namizədliyini təsdiq etmişik. Mən bilənə, 4-5 nəfərin bu günə qədər sənədləri qayıdıb. Konkret ad deyə bilmərəm. Amma Qüdrət Həsənquliyevin sənədlərinin qayıdığını bilərəm. Xüsusi bir qayda var. Sənədlər qayıdır, ümumi şöbədə qəbul olunur, katiblikdə ekspertlərə göndərilir, araşdırma aparılır. Sonra MSK-nın iclasına təqdim olunur".

Qeyd edək ki, hazırda Rusiyada martın 18-də keçiriləcək seçkilərlə bağlı namizədlər arasında gərgin debatlar keçirilir və bu Azərbaycanda da maraqla izlənilir. Ölkəmizdə də belə seçki debatlarının olub-olmayacağı, namizədlərin şimal qonşumuzdakı debatları izləyib-izləmədikləri, eləcə də, belə debatların olmasını istəyib-istəmədikləri ilə bağlı onların fikirlərini aldıq, eyni zamanda, hazırda seçki prosesi çərçivəsində hansı işləri gördükləri ilə də maraqlandıq.

MDHP sədri Fərəc Quliyev Rusiyadakı debatları yaxından izlədiyini qeyd etdi: "Amma həsəb etməməyə, o qədər savadlı və səviyyəli müzakirələr gedir. Daha çox platformalın, təşəbbüslərin və təkliflərin müzakirəsindənə, xırda məsələlərin şifirdilməsi, populist şüarların qoyulması tipli məsələlər nəzərə çarpır. Sobçakın çıxışlarında bir qədər platforma xarakterli hissələr var. Digərlərində daha çox hay-küy salmaq, Rusiyanın gücünü istənilən formada Putinin başqa üzvü kimi göstərmək istəkləri hiss olunur. Bu namizədlərin ciddi bir şüarları yoxdur. Biz də olacaq debatlarla daha çox düşüncə savaşı olmalıdır. Kim hansı düşüncəni, idarəetməni görürsə, onu təqdim etməyi bacarmalıdır".

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu bu həftə imza vərəqlərini təhvil verəcəklərini qeyd etdi: "İmza vərəqlərimizin artıq yarıdan çoxu qarargaha daxil olub. Bizim müəyyən etdiyimiz son müddət martın 8-idir. Bu həftə biz rayondan gələn imzaları sistemləşdirəcəyik. Seçki dairələri üzrə nəzərdə tutulmuş 60 dairəni müəyyən edəcəyik. Ola bilər ki, kimsə saxta, qeyri-qanuni imzalar toplayıb, bunları araşdıracağıq. Qeydə alınmaq üçün qanunda nəzərdə tutulmuş bütün sənədləri də hazırlayacağıq. Bu həftə əsas işimiz seçki platformasının hazırlanması, seçki şüarlarının müəyyən edilməsi, plakatların hazırlanması olacaq. Təbliğat dövründə bu prosesə qoşulacaq insanları da müəyyən edəcəyik. Namizədin vəkillərinin, səlahiyyətli nümayəndələrinin siyahısını, sənədlərini hazırlayıb MSK-ya təqdim etmək fikrimiz var. Respublika üzrə ən azı, 50 vəkil müəyyən etmişik. Çox intensiv iş gedəcək. Namizəd qeydə alınandan təxminən 10 gün sonra təbliğat dövrəmi başlayacağıq. Bu baxımdan qeydə alınacağımız təqdirde bütün təbliğat işlərimiz hazır olmalıdır. Ötən seçkidə olduğu kimi, bu dəfə də Türkiyədə hakim partiya olan AKP-nin vaxtı ilə apardığı siyasətə uyğun siyasət aparmaq istəyirik. Bu evbəv gəzməkdir - hansı ki, bu siyasət AKP-ni iqtidar etdi. Bizi intensiv bir həftə gözləyir. Bu seçkidə müxalifəti təmsil edən üç namizəd var. Yaşıma, dünyagörüşümə, təcrübəmə görə, belə hesab edirəm ki, müxalifətin aparıcı fiquru mən olacam - təbii ki, qeydə alınacağım təqdirde. Biz uzun illərdir Azərbaycanda aparılan radikal müxalifətçiliyin effekt vermədiyini, beynəlxalq aləmdən dəstək

İmzatoqlama kampaniyasının son həftəsi - "İddiaçılar Rusiyadakı seçki debatlarını izləyirlərmi?"

Fərəc Quliyev: "Rusiyada namizədlərin ciddi bir şüarları yoxdur"
Sərdar Cəlaloğlu: "Müxalifətin aparıcı fiquru mən olacam"
Tural Abbaslı: "Namizəd kimi qeydə alınsaq, çalışacağıq ki..."

çeyrik. Ola bilər ki, kimsə saxta, qeyri-qanuni imzalar toplayıb, bunları araşdıracağıq. Qeydə alınmaq üçün qanunda nəzərdə tutulmuş bütün sənədləri də hazırlayacağıq. Bu həftə əsas işimiz seçki platformasının hazırlanması, seçki şüarlarının müəyyən edilməsi, plakatların hazırlanması olacaq. Təbliğat dövründə bu prosesə qoşulacaq insanları da müəyyən edəcəyik. Namizədin vəkillərinin, səlahiyyətli nümayəndələrinin siyahısını, sənədlərini hazırlayıb MSK-ya təqdim etmək fikrimiz var. Respublika üzrə ən azı, 50 vəkil müəyyən etmişik. Çox intensiv iş gedəcək. Namizəd qeydə alınandan təxminən 10 gün sonra təbliğat dövrəmi başlayacağıq. Bu baxımdan qeydə alınacağımız təqdirde bütün təbliğat işlərimiz hazır olmalıdır. Ötən seçkidə olduğu kimi, bu dəfə də Türkiyədə hakim partiya olan AKP-nin vaxtı ilə apardığı siyasətə uyğun siyasət aparmaq istəyirik. Bu evbəv gəzməkdir - hansı ki, bu siyasət AKP-ni iqtidar etdi. Bizi intensiv bir həftə gözləyir. Bu seçkidə müxalifəti təmsil edən üç namizəd var. Yaşıma, dünyagörüşümə, təcrübəmə görə, belə hesab edirəm ki, müxalifətin aparıcı fiquru mən olacam - təbii ki, qeydə alınacağım təqdirde. Biz uzun illərdir Azərbaycanda aparılan radikal müxalifətçiliyin effekt vermədiyini, beynəlxalq aləmdən dəstək

ala bilmədiyimizi demişik. Faktiki nə qədər radikal mövqədən çıxış ediriksə, daha az adam proseslərə qoşulur. 2007-ci ildə qərar verdik ki, Rəsul Quliyevin rəhbəri olduğu dövrəldə aparılan radikal mövqədən imtina edək, yumşaq konstruktiv müxalifət mövqeyinə keçək. Müxalifətin ən böyük səhvi odur ki, demokratiyanın çoxluqdan ibarət olduğunu düşünür. Rusiyada hazırda gedən seçki kampaniyasında süni sürətdə gərginliklər yaradılır. Jirinovski kimi təlxəyi telekanala çıxarırlar və ağzına gələni danışır. Məsələn, prezidentliyə iddiaçı Sobçaka fahişə deyir. Bu şəxs prezident olmaq istəyir, xalqın gözü qarşısında xanım namizədi alçaldır, şərəf və ləyaqətini tapdalayır. İctimai diqqəti bununla Jirinovski yayındırmaq istəyir. Xalqın problemlərini kölgəyə salmağa çalışır. Tərəflər arasında bu cür gərginliklər olduqda, bütün ölkələrdə seçki öz mahiyyətini itirir, qeyri-demokratik olduğunu əvvəldən göstərir".

AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı imzatoqlama kampaniyasının son mərhələsində olduqlarını bildirdi: "Artıq paylanılan imza vərəqlərini geri toplayırıq. Demək olar ki, imzaların 3/2-i artıq seçki qərarıdır. Gələn imza vərəqlərinin seçki dairələri üzrə qruplaşdırılması işini də apar-

ırıq. Vərəqlərdəki bəzi çatışmazlıqlara seçki qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq düzəlişlər edilir. Hələlik işlərimiz əvvəlcədən hazırladığımız iş qrafikinə uyğun gedir. Əgər hər şey planlaşdırdığımız kimi davam etsə, güman edirəm ki, martın 10-u və ya 11-i imzaları təhvil verəcəyik. Bacardığımız qədər Rusiyada prezidentliyə namizədlərin debatlarına baxmağa çalışıram. Doğrudur, bəzən o böyüklükdə dövlətin rəhbərliyinə iddialılar özlərini statuslarına uyğun aparmırlar. Ancaq, nəzərə alanda ki, debatlarla daha çox emosiyalar rol oynayır, nəinki məntiq, o zaman qismən anlamaq olur. Deməzdim ki, Azərbaycanda da namizədlərin debatları hər zaman sakit və konstruktiv formada keçir. Belə ki bizim seçkilərdə də "növbətçi namizədlər" debatlarında öz cızığın-dan çıxarırlar. Əslində bu namizədlərin kimlikləri xalqa çox gözəl aydındır. Biz namizəd kimi qeydə alınsaq, çalışacağıq ki, debatları öz planımız üzrə aparaq. Ancaq məlum məsələdir ki, bu yalnız bizdən asılı olmayacaq. İndiki mərhələdə bu barədə çox danışmağın tərəfdarı da deyiləm. Qeyd etdiyim kimi, bizim üçün hazırda əsas vəzifə imzaları toplayıb təhvil verməkdir".

□ **Cavansir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Liviya hadisələrindən bir müddət sonra dəyərli dostumuzla İstanbulla səfər etmişdik. Gecə təxminən 3 raddələri olardı. Bir baxdıq, oteli səs-küy bürüyüb. Düşdük foyeyə. İki nəfər əlbəyaxa dalışırdı. Dillərini bilməsək də, bir-birinə küfr elədikləri açıqca sezilirdi. Polis də düz yanlarında. Amma yaxınlaşmırdı. Axırda dostum dözməyib əsəyış keşikçilərinə qayıtdı ki, müdaxilə lazımdı, ikisinin də ağız-burnu qan içindədi, niyə sakit durmusuz?

Polisin cavabı bizi çox heyrləndirdi: "Liviyalıdır. Yeznə-qayın. Hər gün qırırlar bir-birini. Özü də bir tək indi gördükləriniz yox, o tayfadan olanların hamısı. Bölməyə aparmaqdan yorulmuşuq. Təsiri yoxdur. Son günlər ancaq barışdırmaqla məşğuluq".

Elşən Musayev,
Milli Məclisin deputatı

Həmin an foyenin kəndərində bayaqdan səssizcə çay içən ağsaqqalın çox ucadan dediyi kəlmə hələ də xatırlımdır: "Allah sənə rəhmət eləsin, ay Qəddafi. Sənmiş-sən bunların öhdəsindən gələn".

İraq da həmçinin. Qərbin "demo-qlamur kişiləri" sərhədimizin bir addımlığında guya səliqə-səhman yaradırdılar. Amma qaş düzəldən yerdə vurub göz çıxardılar. Şiə girdi sünniyə, sünni girdi terroristə, terrorist girdi xalqa, xalq girdi əsgərə. Əlqərəz, indi İraqda terror riski Səddamın dövrü ilə müqayisədə nə az-nə çox, düz 87 faiz daha yüksəkdir. Həftədə minimum 2 güclü partlayış olur. Günahsız insanların ölüm sayı isə ildə təxminən 2-3 min aralığındadır.

Alın, bu da sizə Səddam-sız İraq. Oysa, əsl öz yerində, qəlibində imiş, demə. Sadəcə, qədrini bilməyiblər.

Tarix məhz bu cür prezidentlərə xitabən öz fabulasını dəyişib + yeni aksiom əxz edib: "Başqa dövlətlərin vassalı olan demokratların öz xalqına və millətinə verə biləcəkləri - müstəqil diktatorlardan qat-qat daha azdır. Birincilər bütün kriteriyalarda ikincilərə uduzurlar. Ələlxüsus, fayda baxımından"

Daha sonra nələr oldu - o bölümü təftiş etməyə. Çünki Əsəddən Putinə, Ərdoğan-dan Saakaşviliyə qədər böyük bir ssenari çizildi, yol keçildi. Prosesin xronologiyası da çoxlarına məlumdur. Yəni, bu haqda nə danışsaq oxucu üçün maraqlı olmaz. Amma mövzu kontekstində (maraq etibarilə) bir subyektlə var ki, onu həqiqətən istisna saya bilərik: Bu Şimali Koreya lideri Kim Çen İndir. Adamı "Bağdadda kor xəlifə" - deyiminin bariz nümunəsi saysaq, zənnimcə, yanlışdır. Cəmi 34 yaş var. O da hələ rəsmi. Ağızını Allah yolunda açanda ABŞ-in körfəzdəki gəmiləri də səksənir. Nüvə silahının düyməsi ilə şəkli çəkdirir, da-

onun da səbəbi Ərəb dövlətləridir. Küsdürəcək, gedib qoşulacaqlar Rusiya kolonuna.

Gerçəkden əcaib durumdur: Fövqəldövlətlərin çoxluğu kiçik dövlətlərə sərf (!) edir. Çünki həmin fəvqəllərin sayı 1 olanda qeyd-şərtsiz diktələr başlayır. Amma ikinci meydanda var ikən belə problem yaşanmır. Kim daha yaxşı təklif versə, ona doğru yönəl-

əcsin. Bəlkə də düz edib. Yəqin, millətin mentalitetinə bələddir.

Kim Çen İn xalqına əla baxır. Bəxtiyar Hacıyevin son müsahibəsini oxuyandan sonra bu qənaətim dəqiqləşdi. Müəllimlərə, elm xadimlərinə, tanınmış musiqiçilərə, ədəbiyyat adamlarına şəhərin mərkəzində villa tipli evlər + avtomobillər verilir. Bəxşiş kimi. Tibbi xidmət, təhlükəsizlik, əməyə qiymət, ərəyat

haldadır. Nəse ciddi mövzu olmalıdır. Amma nə?

Nüvə. Sadəcə, nüvə...

***

Lavrov dünən belə bir açıqlama yayıb: "Bizi sanksiya sunamısına qərq edən Qərbin, konkret olaraq Amerikanın - müttəfiq olduğu dövlətlərin ərazisində nüvə ehtiyatı yaratdığını dəqiq bildirdik. Amma nüvə hədəsi edən dövlətə əl uzada-çağını ağılmızın ucundan

şövqlə seyr etməmək də mümkün deyil. Ona görə təlaşdadır, ABŞ. Təcili, yeni bir ittifaq yaradıb öz himayəsinə almalıdır. Gücünə güc qatmalıdır. Heç normal müstəvidə Putinin şapalağına davam gətirmək mümkün deyil. O ki qala, 2+1 fərqi ilə azlıqda düşsənsənE.

Əvvəllər böyük konfliktlərin miqyası məhdud, fəvqəldövlətlərin isə hesabı bərabər idi və Ebu balansı özləri

"34 yaşlı Kim Çen İnin 72 yaşlı Trampa demarşısı: qatıq qaradır!"

yısını itlərə yedirdir, yeznəsinə odda kül edir, xəyanətəkar generaları odlu silahla partladır və s. Fəqət, nəinki gözün üstə qaşın var deyənə yoxdur, hətta artıq danışıq təklifi belə alıb.

Fevralın 10-da doğma-bacasını "göz dağı" kimi Qış Olimpiya Oyunlarının açılış, səbəbilə Cənubi Koreyaya göndərdi, prezidentlə görüşdü. Bəli, demokrat prezident dünyanın ən qapalı ölkəsinin ailə üzvünü bəh-bəhlə qəbul etdi + onun şərfinə ziyafət də verdi. Özbaşınamı? Yox təbii. Amerikanın birbaşa diktəsi ilə. Çünki Amerika artıq anlayır ki, Şimali Koreyaya giriş üçün onu ən azından iqtisadi baxımdan Cənuba inteqrasiya etmək lazımdır. Düşmənin itirəcəyi nəse olsun deyə. Və..indi də danışıqlara hazır olduğunu bildirir. Halbuki illər uzununa ən tirajlı medialarında bizim Orduxana demədiklərimizi onlar Kimə demişdilər. Amma paralel olaraq Trampı da qınamıram. Adam müstəqil, ağılabatan söz danışan kimi "dərin dövlət" in impichment hədəsi ilə qarşılaşır. Susmağa məcbur olur. Bircə neftin kursunu sabit saxlaya bilib,

mə baş verir və beləcə siyasi alverin də rəqabət mühiti yaranır. Şimali Koreya isə hamiyə məlumdur ki, dünya müharibəsindən bu yana SSRİ-nin təsirində olub. Elə ona görə də bədbəxt günə qalıb. İki addımlığında olan eyni millətin digər dövləti - Cənubi Koreya bütün dünyaya min cür məhsul ixrac edərəkən bu biri taydakılar hələ internetin nə olduğundan xəbərsizdirlər. Mediaları yazır ki, 2014-də futbol üzrə dünya çempionu Şimali Koreya olub, əhalinin yüzde-yüzü buna inanır, gül-çiçəklə futbolçuları qarşılayır, alqışlayır. Yəni, "rəhbər qardaş" söhbətin lap şorabasını çıxarıb. Dədəsi rəhmətlik buna deyib havanı dəyiş, bu divarları sökülür.

Kim Çen İn İsveçrədə təhsil alıb. Kuryoz da bu məqamdan vüsət alır. Bir azca loyal olmaq mümkün idi. Amma bacarmayıb. Avropa deməyərini zərər qədər də mənimsəməyib. Hətta deyilənə görə tələbəçiliyində belə qaldığı evdən çölə çıxmırmış. Yəni, bizim radikal müxalifət liderinin oğlu qədər də olmayanı, arada qızları yığsın başına, kef məclisi qursun, həyata alternativ baxış nəfəsiyi

şəraitə isə ideal səviyyədədir. Əslində Qəddafi də belə idi. Sadəcə Kimdən fərqli olaraq global təqdimata gecikdi. İnformasiya müharibəsini uduzdu. Yalnız ölümündən sonra aydın oldu ki, demə xalq hər şeyi ya havayı ya da su qiymətinə almırmış.

"Soyuq müharibə"nin bütün mərhələlərində Şimali Koreya liderinin mövqeyi rentabelli olub. Onu emosional tip kimi qələmə verənlər əslində yanlışdır. Sadəcə görkdür bu, belə görünmək lazımdır. Ətrafa qorxu püskürməlidir ki, sabah siyasi alver predmetinə çevrilməsin, özünü hiş edə bilsin.

Amma şəxsən mənəm üçün maraqlı tərəf başqadır: tutaq adam durub gəldi, danışıqlara. Amerika onunla nəyin söhbətini edəcək? Qapalı dövlətlə hansı müzakirəni aparmaq olar? İki tərəfli saziş mümkün deyil, iqtisadi əməkdaşlıq mümkün deyil, ixtiyari bir təşkilatda birləşmək mümkün deyil, diplomatik münasibətlər, viza alış-verişi-filan mümkün deyil. Ya da misal üçün, ziyafətdə bədə qaldırıldı, sağlıq mövzusu nə olacaq? "Ata əlini oğlun çiyinə qoydu, dedi bala sən güclüsen yoxsa mən?" - ritorikası baş verəsi deyil, hər

belə keçirməmişdik". Diplomatik açma isə budur: "Vaxtilə Kuba ərazisində nüvə ehtiyatı saxladığımızı az qala hadisəyə çevirmişdiniz, indi isə illərdir siyasi xəttimizi yürüdən, himayəmizdə olan dövlətlə nüvə sazişinə getmə cəhdinizin fərqi deyil. İmkan vermərik! Nə sizə, nə də saçını ortadan ayıran dostumuza".

Yaxşı bəs Amerikanın nə marağı var ki, Koreyalılar inteqrasiya etsin? Axı bu həm də yeni bir gücün ortaya çıxması deməkdir + Çin və Türkiyədən sonra növbəti başsağdır. Səbəb budur: Rusiya hazırda Türkiyə ilə böyük bir ittifaqdadır və bu onların ümumi mənafeyinə toxunmur. Əksinə, bəzi hallarda fayda verir. Məsələn, qardaş ölkənin Afrinə girməsi, türklərin özü qədər Putinə də sərf edir. Niyə? Çünki, rusların uzun müddət kürdlərlə əməkdaşlığı olub (PPK-nın da SSRİ-nin tövsiyyəsi ilə yarandı) kimsəyə sirr deyil! Ayrıca, Suriyanı da Qərblə çoxdan bölüşdürüb. Yəni, ortalıqda köhnə münasibət və centlimen sazişi var. Aldığını alıb, güzəştə getdiyini gedib. Amma başqa paraleldə Amerikanın payından pay, gücündən güc dartan kəsləri xüsusi

qoruyurdu. Kimsə kiminsə sahəsinə girmirdi. Məsələn, Sovetin Əfqanıstandakı məğlubiyyətini Amerikanın Vyetnamdakı uğursuzluğu kompensasiya etdi - vəssalam. Hərə çəkildi öz qınına, prosesin davamı gəlmədi. Gəlsə də, lokal səviyyədə. Fəqət, indi kimin əli kimin cibindədir, görünməz və bilinməz yontəm alıb.

***

Bəzən üçüncü dünya müharibəsinin nə zaman başlayacağı ilə bağlı "ağıllı-ağıllı" mükəllimlərə şahidlik edərəm. Ekspertlər,"siyasət ustası"ları elə xülya şərhlər verirlər, elə qızıl xırdalayrlar, adam bu planetdə yaşadığına şübhə edir. Oysa, bir tanıdığım bölgə göstərin mənə. Ki, konfliktə sürüklənməsin. Qafqaz, postsovet, Türkiyə, Ərəb dövlətləri daxil. Bircə Avropa beşliyidir, neytral fon yaradan. O da saxta fondur. Əslində isə ən böyük tərəf elə onlardır. Həm də prosesə çox dərinə qoşulan tərəf. Ermənistanın işğal presidenti ortalıqda dövr edərəkən, Rusiyanın Kırım söhbəti "qardaşlar"a vız gəlmirsə, ATƏT-in Minsk qrupu Sinqapur olaylarından tutmuş Taylanddakı kral dəyişikliyinə qədər hər şeyə münasibət bildirib, əsl missiyasına gələndə ağızına su alırsa, BMT Ermənistanın qeyd-şərtsiz formada torpaqlarımızdan rədd olması haqda özünün çıxardığı qətnəmələrin icrasına biganə qalıb, digər yanda 2 saat 45 dəqiqəlik müzakirələrdən sonra Qəddafinin devrilməsinə qərar verə + o qərarı təxirəsalınmaz şəkildə icraya yönəldə bilsə, gerçəkden - TƏRƏFDİRLƏR!

Dünya müharibəsi çoxdan başlayıb, əzizlərim. Lap çoxdan.

Bizi cəngəllikdə tanıdan adam

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Gülərəm, insanlar baxmaz, gülərəm, durmadan gülərəm, bir kimse toxtatmaz məni amma. Bir kimse yardım əli uzatmaz, qanrılıb baxmaz bir adam balası sevincdən ölməkdə olan adama".

(**Özbək şairi Məhəmməd Salih**)

Jurnalistlərin binasından oğurluq eləyən şəxsləri tutublar. Ta mediamıza nə lazımdır? Yaşayın, yaradın. Hökumət hərtərəfli qaşığı göstərir. Bircə o qalıb ki, bizim yerimizə yazı da yazsınlar. Əslində hərdən yazırlar. Elə son dəfə baş nazir müavininin yazısını ləzzətlə oxuduq...

Bir az manislar biz jurnalistlərdən narazıdır, hərdən həmkarlarımızı orda-burda tutub söylərlər, ancaq bu da düzələcəkdir. Moskva birdən tikilməyibdir. Hətta yoldaş Putinin seçkiqabağı vədlərinə baxanda görürsən ki, heç tikilib qurtarmayıbdır. Orda bu baxımdan kefdir. Bütün dünya ilə savaşı aparırlar, Suriyadan Ukraynaya, Gürcüstandan Qarabağa qədər hər yerdə barmaqları var, di gəl, Rusiyanın öz daxilində problemləri gələcəkdə həll edəcəklərini söyləyirlər. Bütün diktatorlar kimi: "Sabah sizi xoşbəxt gələcək gözləyir". Bəs bu gün? Niyə biz bu gün normal yaşamayaq? "Biz" deyərək, yanlış anlaşılmasın, rusları nəzərdə tutaram. Bizdə, məşallah, vəziyyət indinin özündə də dəf kimidir. Uca millətimiz də bu dəfin sədalara altında çırtıq çalır, oynayıb.

Beynəlxalq temada qafiyə açılmışkən, bir ovçu oğlan haqda yazmaq istəyirəm. Bu qaçaq kimdirsə görürsən hər 3-4 ildən bir "ruskoyacıqni" mediamıza-filana intervül verir, dünyada ovladığı nadir heyvanlardan danışır. Özü də utanıb ələmir, fəxrli danışır! Aslanı belə öldürdüm, fili filan cür aşırıdım, nə bilim, yaqarı tutub... Rəhmətliyən oğlu, bunlar hamısı sivil dünyada pis qarşılanırlar. Pul verib müəyyən lisenziya ilə cəngəllikdə ova çıxıb bilərsən, ancaq mədəni dünyada nəslə kəsilmək təhlükəsi altında olan heyvanları öldürmək yumşaq yazsam, mədəniyyətsizlik sayılır. Ancaq dərdimiz bu da deyil. Qardaş son intervüsündə belə fikir işlətməmişdi: "Biz hər yerdə Azərbaycanı təbliğ etməliyik".

Əlbəttə. Fili vuranda xortumuna üçrəngli bayrağımızı taxarsan. Camışın buynuzundan saz düzəldib, antilopun etindən kələm dolması bəşirərsən. Bunlar hamısı bizim dövlətçiliyimizi dünyada tanıdacaqdır. Nəticədə ermənilərin üreyi partlayıb öləcəklər. Bu temada maraqlı lətifə də var: "Bir gün uşaq babasından soruşur ki, biz azərbaycanlılar niyə kosmosa hələ astronaut göndərməmişik. Baba deyir: Biz kosmosa uçaqsa, ermənilər paxıllıqdan ölərlər. Ermənilər paxıllıqdan ölsələr, biz də buna sevindiymizdən ölərik. Nəticədə bütün Qafqaz gürcülərə qalar. Ona görə uçmuruq".

Ümumiyyətlə, dünyada bizi tanıdan insanlarımızla qürur duymalıyıq. Vaxtaşırı bunların səsi-sorağı gəlir. "Səsi" tam mənasında yerinə düşən söz oldu, çünki bizimkilər xaricdə əsasən mahni oxuyurlar. Bu mahni oxumaq yarışlarına qatılanlar haqda xəbərlərdə isə adətən belə başlıq olur: "Filan azərbaycanlı bütün Türkiyəni ağılatdı", "Həmyerlimiz İsveçə göz yaşına boğdu", nə bilim, "Hamamda səs Hamburg! yarışmasına qatılan soydaşımız Almaniyanın yarısını kəddərdən öldürdü" və sairə.

Qardaşım, bu nə zillətdir axı? Bu nə şiddət, bu nə mələlət, nə zülmət? İblisəmi uymuş bəşəriyyət? (Son cümlə sanki, mənə elə gəlir, bir az, yüngülcə plagiat kimi şey oldu, ancaq fikir verməyin. Camaat büdcəni oğurlayır, cümlə oğurlamaq nəməne şeydir?) Bir az da dünyaya sevinc bəxş edə bilmərikmi? "Azərbaycanlı filan ölkənin üzünü güldürdü" - bu cür xəbər başlığı görcəyimiz günlərin həsrətindəyik. Yoxsa sanki bizi qaramat basıbdır, vətəndəki dərdləri dünyaya ixrac etməkdən maniəkal zövq alırıq. (Vətən dərdləri deyərək Rusiyanın problemlərindən bəhs edərəm, əlbəttə. Yenə deyir, Moskvanı qar basıbdır. Bazardakı uşaqlara yazıq oldu).

Deyərsən hələ indiyəcən Konqo camaatını ağılada bilməmişik. Məncə bu işə baxmağın vaxtıdır. Özü də orda bu saat yenə qırğındır. Məqamdır. Muğam məqamıdır. Bir "Segah" oxu, qoy tutsilər huttilərə qarşınsın, bantular piqmeylərə... Ah, vay...

Ermenistan: Rusiyanın "kağız üzərində" müttəfiqi, yoxsa...

Ötən həftənin yadda qalan olaylarından biri də Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Federasiya Şurasında etdiyi çıxış zamanı Qərbe ünvanlandığı açıq təhdid mesajı oldu. Yeni Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasından danışan Kreml başçısı Rusiyanın faktiki surətdə istənilən ölkəyə zərbə endirə biləcəyi ilə hədələdi.

Putin bildirdi ki, Rusiyaya və ya onun müttəfiqinə qarşı kiçik, orta və ya istənilən gücdə nüvə hücumunu Rusiyaya qarşı hücum hesab edəcək və dərhal, adekvat cavab verəcək. Müttəfiq deyərək isə ilk növbədə KTMT-yə üzv ölkələrin nəzərdə tutulduğu deyilir. Bundan əlavə, Rusiya lideri ən yeni və analoqu olmayan silahları, o sırada nüvə yanacağı ilə işləyən, səmada uzun müddət qala bilən və radarlarla tutulub məhv edilməsi mümkün olmayan yeni nəsil raketləri qrafika ilə təqdim etdi.

Müşahidəçilərə görə, Rusiyanın təqdim etdiyi "fantastik silahlar" kifayət qədər böyük dağıdıcı gücə malikdir. O üzəndən Qərbdə Kreml başçısının son mesajını ciddiyyə almaqla yanaşı, müəyyən mənada yeni hərbi ritorikanın təzahürü kimi qiymətləndirdilər.

*****

Putinin haqqında danışdığı silah növləri hələ ki, dünyada ikinci bir ölkədə yoxdur. Görünür, o üzəndən açıqlama ən çox KTMT üzvü olan Ermənistanda ruh yüksəkliyi yaradıb. Moskvanın həmin silahları işğalçı ölkəyə Azərbaycana qarşı istifadə etmək üçün verə biləcəyi ilə bağlı ümid peyda olub.

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, Lragir.am saytının Putinin çıxışına həsr elədiyi şərh yazısı bu xüsusda diqqət çəkir. Sayt yazır: "Böyük dövlət öz müttəfiqi ilə bağlı necə davranmalıdır? Məsələn, ABŞ prezidenti bəyan edib ki, kim İsrailə "toxunsa", ABŞ-a "toxunmuş" olacaq. Rusiya nümunəsində isə sual yaranır: onun müttəfiqləri kimdir və onlara qarşı Moskva öz öhdəliklərini yerinə yetiririmi? Sual Ermənistan təmsalında xüsusilə aktualdır - hər gah, aprel müharibəsindən sonra belə görünür ki, Moskva bu sahə üzrə müəyyən düzəlişlər edib. Putinin sözləri ideyaca, əslində birbaşa Ermənistanı aiddir. Birdən Türkiyə bizə zərbə endirdi? Rusiya o zaman "kağız anlaşması"na əsasən cavab zərbəsi endirəcəkmi? Bu planda Ermənistan "İsgəndər" raket komplekslərinin verilməsi ilə bağlı məqamı nəzərə almaq lazımdır. Yeni ən yaxşısı, elə silahları birbaşa müttəfiqə verməkdir - xüsusən də ciddiyyə alsaq ki, Azərbaycan Rusiyanın cavab zərbəsi endirməyəcəyinə əmindirsə. Bu nöqtəyi-nəzərdən qəliz regional situasiya nəzərə alınmaqla, Rusiyadan "fantastik silahlar" almağı gözləyə bilərikmi?"

Bu, əslində ermənilərin Moskvağa qarşı növbəti şantajıdır. Yeni belə çıxır ki, Qarabağ savaşında Rusiya ermənilərə

Rusun "fantastik silahları", erməninin şantajı, Bakının avantajı

Putinin Qərbə son mesajı işğalçıyı ruhlandırır - səbəb; Kremlin açıqladığı yeni təhlükəsizlik konsepsiyasında əsas hədəf və Moskva-İrəvan müttəfiqliyinə Azərbaycan və Türkiyə əbədi əngəl kimi...

birbaşa dəstək verə bilmirsə, qoy onda heç olmasa, onlara yeni silahlardan versin ki, Azərbaycanı "ram edə" bilsinlər...

*****

Lakin vəziyyət göründüyündən xeyli qəlizdir. Şübhə yox ki, sərt sanksiya rejimi altında olan Rusiya Putinin dili ilə bir növ Qərbə, ABŞ-a "əzələ nümayiş" etdirmək, sanki sanksiyaların təsirsiz olduğunu göstərmək istəyir, eyni zamanda, daxili ictimai rəyə "gümrahladıcı" bir mesaj göndərilir. Əksər ekspertlər isə hesab edir ki, iqtisadi göstəriciləri zəifləməkdə olan Rusiyanın sürətlənmə silahlanma yarışından qalib çıxması qeyri-mümkündür və sonucda o, SSRİ-ni aqibətini yaşamaqla olacaq. Yeni süqut edəcək.

Politoloq Qabil Hüseynli də hesab edir ki, Putin dünyanı sürətlə silahlanmaya təhrik edir. Onun qənaətinə, Rusiyadan fərqli olaraq, Qərb, ABŞ müharibə arzulamır. "Rusiyanın əsas hədəfi postsovet ölkələrini və keçmiş Varşava Müqaviləsi Təşkilatına üzv olmuş dövlətləri öz təsir dairəsinə qaytarmaq, Avropa İttifaqının birliyini pozmaqdır. Buna qarşı ABŞ-ın atdığı istənilən addımı Kreml ekspansiyaya kimi qəbul edir. Təəssüf ki, son vaxtlar Çin də dünyaya düzenini pozmaqda Rusiya ilə həmrəylik nümayiş etdirir, - deyir politoloq Qeyd edib.

Şübhəsiz ki, Putinin son mesajı xüsusən də ABŞ-ı Rusiyaya cilovlamaq yönündə söyləri artırmağa, o sırada Rusiya ilə həmsərhəd müttəfiq və tərəfdaş ölkələrin təhlükəsizliyini gücləndirmək yönündə yeni planlar cızmağa vadar edəcək. Təsədüfi deyil ki, Putinin bəyanatından cəmi bir gün sonra ABŞ Kırma və Donbasa görə Rusiya əleyhinə tətbiq edilən sanksiyaların müddətini daha bir il uzadıb. ABŞ Konqresi isə nəhayət, Ukraynaya ölümcül silahlardan olan "Cevelin" müasir sistemlərini vermək barədə qərar çıxarıb. Az öncə eyni qərar Gürcüstanla bağlı verilmişdi.

*****

Bizi isə, təbii ki, Ermənistanın yeni situasiyada özünü necə aparması daha çox ilgiləndirir. İşğalçı ölkənin Rusiyadan yeni silahlar almaq istəyi ətrafında situasiyanı sözsüz ki, daha çox Azərbaycan izləməlidir və yaqın ki, izləyir də. Məsələ ondadır ki, Ermənistanın Rusiya xaric, digər ölkələrdən keyfiyyətli və ucuz silahlar almaq imkanı yoxdur. Buna Moskva heç izn də verməz.

Azərbaycandan ötrü isə belə problem, maliyyə əngəli mövcud deyil. Bakı silahlanma siyasətini şaxələndirib və hətta Rusiyanın yeni "fantastik silahları"ndan da əldə etmək iqtidarındadır. Ruslara ən əvvəl pul lazımdır. Odur ki, Putinin mesajını

Bakı üçün işğalçı önündə müəyyən mənada əlavə avantaj hesab etmək də mümkündür.

Ən azı, ildən-ildə öz hərbi sənaye kompleksini gücləndirən və getdikcə böyük silah tədarükçüsünə çevrilməkdə olan qardaş Türkiyə kimi müttəfiqimiz var. Yeri gəlmişkən, Türkiyə təkcə son illərdə müdafiə sənayesi sahəsinə 35 milyard dollar investisiya yatırıb. Bunu baş nazir Binali Yıldırım deyib. Baş nazir onu da bildirib ki, son illərdə Türkiyənin müdafiə sənayesi məhsullarının ixrac həcmi 2,5 milyard dollara çatıb. Əlavə edib ki, Türkiyə regionda hərbi baxımdan aparıcı ölkə olmaq niyyətindədir.

Bu, əlbəttə ki, tam realdır və Azərbaycanın da izlədiyi hədəfidir. Çünki Türkiyənin güclənməsi Azərbaycanın güclənməsinə Azərbaycanın artan təsiri deməkdir. Aydındır ki, supergüc Türkiyə regionda tərəfdaşlıq elədiyi Rusiya ilə bir çox məsələlərdə, o cümlədən Qarabağ məsələsində daha tez anlaşımaq imkanındadır. Türkiyə və Azərbaycanın Rusiya üçün strateji əhəmiyyətini nəzərə alınsa, ümumiyyətlə, hesab etmək olar ki, Türkiyə ilə Azərbaycan Moskva-İrəvan müttəfiqliyinə əbədi əngəl olaraq qalacaq. Erməniləri hər şeydən öncə təlaşda saxlayan budur...

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Son bir həftədə Gürcüstan hakimiyyətinin ermənipərəst mövqedən çıxış etdiyi açıq şəkildə özünü büruzə verib. Bu da haqlı olaraq, Gürcüstanın enerji təhlükəsizliyində, bütövlükdə təhlükəsizliyində əsas rol oynayan və onu özünə strateji tərəfdaş sayan Azərbaycanda haqlı narazılıq doğurub.

gənclər və ictimaiyyət nümayəndələri ilə görüşdü. Həmin görüşdə azərbaycanlı gənclərdən biri Georgi Marqvelaşviliyə Azərbaycanda Xocalı soyqırımının 26-cı ildönümünün qeyd olunduğunu və bununla bağlı faciə qurbanlarının xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla

tarixini yanlış seçmişdi. 1989-cu ilin aprel 9-da da sovet qoşunları Tiflisdə mitinq dağıtmış və insanları qətlə yetirmişdilər. Bizim rəsmilərdən hansısa gürcü genci həmin tarixi anmağa xahiş etsəydi, inandırardım ki, həmin rəsmimiz düşüncədən ayağa qalxardı. Ona

rəsmilərin dilindən eşitmədim ki, desinlər ki, Ermənistan Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları boşaltmalıdır".

Politoloq Əhəd Məmmədli Gürcüstanın bu siyasətinin gözlənilən olduğunu söylədi: "Gürcülərdən nə gözləyirsiniz ki? Onlar

**Bu səriştə ilə
AES işlətsəydik...**

Xalid KAZIMLI

Martin 2-də Xətai rayonunda baş verən dəhşətli, çoxsaylı insan tələfatına səbəb olan yanğın kimi texnogen qəzalar daha çox inkişaf etməkdə olan ölkələrdə baş verir.

Yüksək texnologiyalara malik, inkişaf etmiş ölkələrdə ya belə texnogen qəzalar olmur, ya da olsa belə, kütləvi insan tələfatı baş vermir.

Məsələn, Kanada, Yaponiya, Finlandiya, Norveç kimi ölkələrdən belə xəbərlər hələ-hələ gəlməz.

Əvəzində hər həftə Hindistandan qatar qəzası, Çindən maddən partlayışı, Banqladeşdən bərə batması, Rusiyadan təyyarə, vertolyot qəzası, Türkiyədən ağır yol qəzaları xəbərləri gəlir.

Bunlar insan səhlənkarlığından, vəzifəli şəxslərin məsuliyyətsizliyindən qaynaqlanan qəzalardır. Hələ eyni cür səhlənkarlıq və məsuliyyətsizlik üzündən kütləvi insan tələfatına səbəb olan terror aktları və təbii fəlakətlər kimi hallar da var.

Vəzifəli şəxslər ayıq-sayıq, məsuliyyətli olsalar, planlaşdırılan tərkiblərin qarşısını almaq olardı, amma onlar işlərinə səhlənkar, başdansovdu yanaşırlar, terror aktı törədilir, nəticədə çox adam ölür.

Yaxud inşaatçılar işlərinə səhlənkarlıqla yanaşırlar, yeraltı təkənlərə davamsız binalar tikirlər, zəlzələ baş verir, böyük uçqunlar olur, çoxsaylı insan tələfatı olur.

Torpaq sürüşməsi zamanı baş verən dağıntı və tələfat da birbaşa insan səhlənkarlığı ilə bağlıdır. Daşqınlar da o cümlədən.

Yeni müasir həyat elədir ki, bir insan qrupunun başına nə fəlakət gəlsə, mütləq onun arxasında öz işinə, vəzifəsinə məsuliyyətsizcəsinə yanaşan başqa bir insan qrupu var.

Nə yazıq ki, Azərbaycan insanların texnogen qəzalardan sığortalanmadığı ölkələr qrupuna aiddir. Bunu oğünkü dəhşətli qəza bir daha göstərdi.

Bəzən adamlar cəsarətlə "bunu qəsdən ediblər" kimi fikirlər yürüdə bilir, hər belə hadisənin altında sui-qəsd sözləşməsi nəzəriyyəsi axtarırlar.

Bunlar isə ifrata varmış səhlənkarlığın, cinayətkarlığının məsuliyyətsizliyin nəticələridir.

Başqa sözlə, səriştəsizlik, əlimizdən gələn budur. Təhlükəsizlik texnikası deyilən şeydən bixəbərik.

Baxın, inşaatda çalışan fəhlələrin xüsusi qoruyucu kəmərlə, dəbilqə ilə təchiz olunmasına qədər təxminən 10 il boyunca ildə azı 30-40 fəhlə hündürlükdən yıxılıb öldürdü. Axırda aidıyyatı orqanların qəti tələbindən, cərimə sanksiyası tətbiq etməsindən sonra inşaatçı sahibkarlar təhlükəsizlik texnikasına riayət etməyi lazım bildilər.

25 nəfərin ölümünə bais olan dəhşətli yanğın da, şübhəsiz ki, insan səhlənkarlığının nəticəsidir. Hər şey əvvəlcədən gözə alınmalıydı. Qapalı məkənlərdə enerji daşıyan, qığılcım saçan vasitələr varsa, demək, hər zaman təhlükəli durumlar yarana bilər.

Alkoqolizmdən əziyyət çəkən, narkotik vasitələrdən asılı olan, ancaq sağalmaq, normal həyata qayıtmaq istəyən və təndəşlənmənin müalicə olunduğu, daha dəqiqi, məhbus kimi saxlanıldığı yer xoşagəlməz bir məkən olub. Bu şərait həmin insanların ikinci sort insan hesab edilməsinin nəticəsidir.

İndi hər kəs təqsiri bir-birinin üstünə atacaq, heç kəs ortadakı məsuliyyətə yiyə durmayacaq. Bəziləri hətta ritorik şəkildə "hamımız günahkarıq" deyə fikir bildirəcəklər. Necə ki, artıq medianı vaxtında bu dispanserdən ifşaedici reportajlar hazırlamamaqda suçlayanlar var.

Bəli, mətbuat bu və digər dispanserlərdəki xoşagəlməz durumu vaxtında işıqlandırmadı üçün dolayısı ilə təqsirkardır. Amma məsələnin mahiyyətinə baxaq. Nə vaxt oradan siqnal oldu, eşitməziyyə vurduq? Şikayətlənən oldu, dinləmədik?

Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, narkoloji dispanserlər qapalı məkəndir, oranın pasiyentlərinin şəklini çəkmək, adlarını göstərmək, orda kimlərin müalicə olunduğunu açıqlama olmaz. Buna nə dispanser rəhbərliyi müsaidə edərdi, nə də peşə etikasının tələblərini bilən jurnalistlər bu işə girişərdi. Yalnız adının anonim saxlanmasını istəyən xəstə yaxınları pasiyentlərin necə bir xoşagəlməz durumda saxlanıldıqları barədə mediaya xəbər ötürə bilərdilər. Təəssüf ki, onlardan heç kim belə etməyib.

Uzun sözün müxtəsəri, biz inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi ilə maraqlanmalı, bütün sferalarda təhlükəsizlik texnikasına riayət etməyi öyrənməliyik.

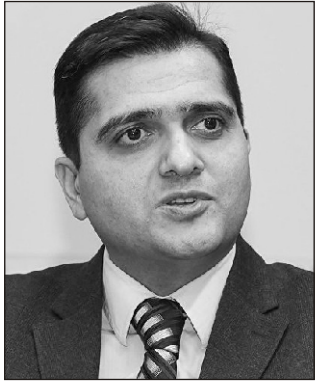
Bəxtimiz gətirib ki, bu səriştə və məsuliyyətlə AES işlətmirik. Ölkəni Çernobila döndərərdik.

Gürcüstan rəhbərliyinin "erməni sevgisi" Bakıda sərt reaksiya doğurdu

Məlumat üçün bildirik ki, gürcü hökumətinin ermənipərəst mövqeyi fevralın 26-da Xocalı faciəsi günü özünü çılpaqlığı ilə ortaya qoyub. Belə ki, Gürcüstan prezidenti Georgi Marqvelaşvili fevralın 26-da Borçalıda Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə bir dəqiqəlik sükutla yad etməkdən imtina edib. Bu istiqamətdə gədən müzakirələr davam etdiyi günlərdə isə Gürcüstanın baş naziri Georgi Kvirikaşvili rəhbərlik etdiyi böyük bir nümayəndə heyəti ilə İrəvana səfər edib və səfər çərçivəsində İrəvanda qondarma "erməni soyqırımı" abidəsinə ziyarət edib, abidə önünə əklil qoyub. Bu azmış kimi, gürcü baş nazir işğalçı Ermənistanın "Gürcüstana yaxın dost ölkə" adlandırıb. Onun səfərində sual doğuran başqa bir məqam isə Gürcüstanın qondarma erməni soyqırımını tanımayan ölkələr sırasında yer almasına baxmayaraq, gürcü baş nazirin abidəni ziyarət etməsidir.

Gürcü iqtidarının bu davranışına ekspertlərin mövqeləri birmənalı şəkildə üst-üstə düşür. Bunun hətta Gürcüstanın Azərbaycan və Türkiyə ilə əlaqələrinə kölgə sala biləcəyi vurğulanır. Eyni zamanda, hər iki ölkənin bununla bağlı rəsmi Tiflisə sərt reaksiya verməsinin vacibliyi qeyd olunur.

Qərb Universitetinin Təbiiq Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Gürcüstanın Azərbaycanla tərəfdaşlığına daim şübhə etdiyini bildirdi: "Gürcüstan prezidenti Georgi Marqvelaşvili fevralın 26-da "Müstəqillikdən azadlığa - respublikanın 100 illiyi" kampaniyası çərçivəsində Marneulidə azərbaycanlı

Elxan Şahinoğlu:
"Həmişə Gürcüstanın tərəfdaşlığına şübhəm olub"

Əhəd Məmmədli:
"Türkiyə Gürcüstana hərbi dəstəyini dayandırmalıdır..."

həmişə biz türklərə zərbə endirib. Azərbaycan olmasaydı, Gürcüstan Ermənistan kimi iqtisadi-sosial blokada qalacaqdı. Azərbaycanın nefti, qazı hesabına Gürcüstan dövlət kimi özünə gəldi. Yaddan çıxartmayaq ki, onlar xristiandır və ermənilərə həmişə bizdən yaxın olublar, olacaqlar da. Gürcülərdən heç vaxt bizə dost olmayıb, olmayacaq da. Bunu bir xalq kimi birmənalı bilməliyik. Azərbaycan Gürcüstana xatırlatmalıdır ki, kimdən qaz alır. Türkiyə də hərbi dəstəyini

yad edilməsini xahiş etdi. Gürcüstan prezidenti bu istəyi görməzlikdən gəldi və Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə yad etmədi. Gürcüstan prezidenti və digər rəsmiləri elə bilməsinlər ki, bunu biz unudacağıq və ayağa qalxmamaq sıradan bir hadisədir. Gürcüstan prezidenti Xocalı soyqırımının qurbanlarını anmaq istəməyibse, görəsən, Xocalı soyqırımını günü onun azərbaycanlıların yaşadığı rayonda nə işi var idi? Xocalı soyqırımını bir dəqiqəlik sükutla yad etmək istəməyən prezident Marneuliyə səfər

görə də mənim həmişə Gürcüstana tərəfdaşlığına şübhəm olub. Onlar sadəcə, bizdən asılıdırlar deyər, tərəfdaşlıqdan danışsınlar. Təkcə Mixail Saakaşvilinin prezidentliyi dövründə Tiflis bizimlə səmimi idi. Gürcüstanın baş naziri Ermənistanla səfər edərək "erməni soyqırımını" abidəsi qarşısında başsağlayıb, görəsən Gürcüstan kimin əmisi oğludur? Qazı, nefti və investisiyaları verən biz, gürcü rəsmiləri üçün isə ermənilərin tarixi daha hörmətlidir. Gürcü rəsmilərin bu mesajını Bakıda yaxşı oxumalıdırlar. Bir dəfə gürcü

Gürcüstana dayandırmalıdır. Gürcülərlə ermənilər həmişə türkləri qışqanıblar, düşmənçilik ediblər. Məni şəxsən gürcülərin bu hərəkəti təəccübləndirmədi. Azərbaycan çox səhv edirik ki, Gürcüstanı özünə strateji tərəfdaş sayırıq. Gürcüstan nə müttəfiq, nə dost, nə də tərəfdaş ölkədir. Gürcüstan həmişə Azərbaycana sayğısızlıq edib. Buna cavab olaraq Azərbaycan neft və qaz aspektindən, üstəlik Borçalı amilindən istifadə etməlidir".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Qara Tağızadə

Xalq artisti vəfat etdi

Azərbaycan Dövlət Televiziyası və Radiosunun direktoru, professor Qara Tağızadə 72 yaşında dünyasını dəyişib. Musavat.com Axşam.az-a istinadən xəbər verir ki, mərhumla dünən veda mərasimi keçirilib və o, 14:00 radələrində torpağa tapşırılıb.

Qeyd edək ki, Q.Tağızadə 1946-cı ildə Beyləqanda dünyaya gəlib. O, 1998-ci ilə "Xalq artisti" fəxri adına layiq görülmüşdür. 2002-ci ildə prezident təqaüdüçüsü olub. Q.Tağızadə AzTV-də diktor, bədii rəhbər, baş redaktor vəzifələrində çalışıb.

Yanacaqın keyfiyyətsizliyi sürücüləri cana yığıb

"Hər 10 litrdən yarım litr "kəsirlər"..."

Azərbaycanda yanacaq keyfiyyətsizliyi ilə bağlı çoxsaylı şikayətlər var. Sürücülər hesab edirlər ki, yanacağın keyfiyyətsiz olması avtomobilləri tez sıradan çıxarır. Sosial şəbəkələrdə də texniki təmir məntəqəsinə gətirilən avtomobilin yanacaq çəndindəki filtri və süzgəcinin içindən zibilin, çöküntünün çıxdığını isbat edən çoxsaylı videolara rast gəlinir.

Mütəxəssislər də bu problemin məhz yanacaq keyfiyyətinin bərhad olması, avtomobilin sıradan çıxaraq işləməsinə səbəb olduğunu deyirlər. Əksər sürücülər isə yanacağın keyfiyyətsizliyi ilə yanaşı yanacaq doldurma məntəqələri ilə də problem yaşayırlar.

İddia edirlər ki, yanacaq doldurma məntəqələri onları aldadır: "Düşünürük ki, benzinin hər 10 litrində 500 qram əksik vurulur. Bunu isbat etmək üçün 5 litrlik qabı yanacaq doldurma məntəqəsinə aparıb, yoxlaya bilərsiniz. 5 litrlik qabın tam dolmadığını görə bilərsiniz. Ən azı 250 qram yanacağın əskik olduğunu şahidi olacaqsınız. Ancaq bir şey də diqqət edin ki, şəffaf qabları hər aparatdan deyil, yalnız özlərinin təyin etdiyi "düzgün işləyən" aparatla doldururlar. Əgər məqsədiniz yoxlamaqdırsa, avtomobillərin yanacaq çətinə benzini vuran aparatlardan doldurulmasını tələb edin. Çünki özləri bir aparatı seçir və litrlə yanacaq alan sürücülər üçün nəzərdə tuturlar. Yanacaq doldurma məntəqələrinin əksəriyyəti litrlə alan sürücülərə qapalı və üzəri bağlı dəmir qablarla yanacaq satmağa üstünlük verirlər. Belə olan halda yanacağın nə qədər az vurulması nəzərə çarpmır. Bu, sürücüləri aldatmağın asan yoludur".

Musavat.com-un müxbiri yanacağın keyfiyyətini öyrənmək üçün sürücülər arasında sorğu keçirib. "Yanacağın keyfiyyətindən və yanacaq doldurma məntəqələrinin göstərdiyi xidmətdən razısınızmı" sualı ilə sürücülərin fikirlərini öyrənməyə çalışıb.

Paytaxt sürücüləri arasında keçirdiyimiz sorğu zamanı, əksəriyyəti analoji hallara bütün yanacaq doldurma məntəqələrində rast gəldiyini bildirdilər. Həmçinin yanacağın keyfiyyətindən narazı olduğunu dilə gətirənlər də olub.

□ Məğrur MƏRD,
Musavat.com

M illi Təhlükəsizlik Nazirliyini şəxsi cəza aparatına çevirmiş Eldar Mahmudov bu vəzifədən azad ediləndən və "MTN çetesi" nə qarşı məlum əməliyyatlar başlayandan sonra ölkədə xeyli insan rahat nəfəs almağa başlamışdı. Bunadək isə bəzi nazirlər, komitə sədrləri, icra başçıları, iş adamları, hüquq-mühafizə orqanlarında vəzifə tutanlar, yolu birçə dəfə Eldar Mahmudovun rəhbərlik etdiyi nazirliyə düşənlər daim qorxu altında olublar. 2015-ci ilin oktyabrında MTN-dəki qəfil əməliyyat, daha sonra adıçəkilən nazirliyin ümumiyyətlə ləğvi vəziyyəti dəyişdi, cəmiyyətdə, əsasən də qorxu altında yaşayanlarda ümid yarandı.

MTN-dəki əməliyyatdan az sonra Baş Prokurorluğun yaydığı rəsmi məlumatdan aydın oldu ki, "MTN işi" üzrə 20-dən çox MTN-çi həbs olunub, 57 nəfər zərərçəkən müəyyən edilib. Amma sonrakı dövrdə "MTN çetesi"ndən zərər çəkənlərin ümidləri də tam doğrulmadı...

Ötən 30 ay ərzində zərərçəkənlərdən hər hansı birinin iş üzrə aparılan istintaq və məhkəmədən razılıq etdiyini eşidən olmayıb. Zərərçəkənlərə dəymiş ziyanı da ödəyən olmayıb. Eldar Mahmudov, onun müavini olmuş Hilal Əsədov, MTN-in İstintaq Baş İdarəsinin rəisi olmuş Mövlam Şixəliyev azadlıqdadırlar, "MTN işi" üzrə istintaqa çağırılıbsalar da, faktiki statusları bilinmir. İstintaqa təqsirləndirilən şəxs və ya şahid qismində çağırılıqları belə sirr kimi ictimaiyyətdən gizli saxlanılır. Artıq "MTN işi" ilə bağlı inandırıcı olmayan proqnozlar da doğrulmaqdadır. Hələ iş üzrə istintaq yenidən başlayan günlərdə belə fikirlər dolaşırdı ki, bir müddət sonra həbs edilən MTN-çilər azad ediləcəkdir. Hətta bu iddia da vardı ki, Eldar Mahmudovun özünə yeni vəzifə də verilə bilər. Qeyd edilirdi ki, Eldar Mahmudovu himayə edən güclər buna nail olmağa çalışacaq.

Hələlik bu planın ilkin mərhələsinə şahidlik edirik. Ləğv olunmuş MTN-in İstintaq Baş İdarəsinin rəisi müavini Vüsal Ələkbərovun cəzası 12 ildən birdən-birə 5 ilə endirilib. Azərbaycan məhkəmələrində ötən illər ərzində belə bir qərar olmayıb. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Qədim Babayev hesab edib ki, Vüsal Ələkbərova qarşı birinci instansiya məhkəməsinə olduqca sərt cəza verilib.

Hakim Vüsal Ələkbərov barədə belə bir yumşaq qərar verərkən nə düşünüb?

Ola bilsin ki, Qədim Babayev tərəzinin bir gözünə Vüsal Ələkbərovun əməllərini yığıb. Tərəzinin əks tərəfi cəmi 6 sahibkardan 5 milyondan bir qədər artıq rüşvət alma əməlinin ağırlığı altında yerə deyib.

Bəlkə o düşünüb ki, Eldar Mahmudov, Hilal Əsədov, ele Vüsal Ələkbərovun birbaşa rəhbəri, MTN-in İstintaq Baş İdarəsinin rəisi Mövlam Şixəliyev azadlıqda gəzdirdiyi bir vaxtda Vüsal Ələkbərov niyə 12 il həbsdə qalmalıdır? 5 sahibkandan 5 milyonunu alıbsa, hər var-yoxdan çıxarılan 1 milyona görə 1 il kifayət deyil?

Fakt odur ki, türmə qapıları törətdikləri cinayətlərin ağırlığına baxmayaraq "mahmu-

mütəşəkkil dəstənin üzvlərinin hamısının adlarını və əməllərini bir-bir açıqlayacağam. Mən nə etmişəm, tapşırıq alaraq etmişəm, mənim rəisim olub. Burada mən yox, onlar niyə oturmayıb?"

Aydın idi ki, Vüsal Ələkbərov Eldar Mahmudovu və MTN-nin İstintaq Baş İdarəsinin rəisi, general Mövlam Şi-

Məsələn, deputat Zahid Oruc açıqlamalarından birində buna açıq işarə vurub: "Eldar Mahmudovun ətrafındakı keçmişdən gələn qüvvələr hansısa formada ona məlumat sızdırmaqla məşğuldurlar. Kimsə özünün təhlükəsizliyini təmin etmək üçün hardasa şifəli məlumatlar yerləşdirib və bu vasitə ilə özünü qoruyur. Mux-

Eldar Mahmudov yenidən vəzifə iddiasına düşüb

Sabiq nazirin çetəsinə daxil olanlar məhbəsdən azadlığa çıxmağa başlayıb; Vüsal Ələkbərovun təhdid xarakterli açıqlamaları onun cəzasının 12 ildən 5 ilə endirilməsinə səbəb olub...

dovçu"ların üzünə açılmış kimi görünməkdədir.

İstintaq Vüsal Ələkbərovun sahibkarlar Nizami Kazımovdan 2 milyon, Hüseyn Səfərovdan 2 milyon, Elşən Mədetovdan 250 min, Mehrac Qurbanovdan 200 min, Namil Rzayevdən 500 min dollar, Müsənnif Salahovdan isə 600 min manat məbləğində rüşvət almasını rəsmən sübut edib. Vüsal Ələkbərov isə azadlığın 1 addımındadır. Onu yaxın zamanlarda səssiz-səmirsiz, sakitcə azad edəcəklər. Əfvə də sala bilərlər, amnistiyaya da düşə bilər. Səbəbi də çox sadədir. Onun mənsub olduğu çetə ayaqdadır, zəif durumdan çıxıb. Vüsal Ələkbərov isə həbsə düşəndən sonra məhkəmələrində təmsil olunduğu çetənin rəhbərliyinə açıq tektslə mesajlar yollayırdı.

Məsələn, ötən ilin sonlarında Bakı Hərbi Məhkəməsinə Vüsal Ələkbərova prosesdə son söz deməsi təklif olunmuşdu. O da hakimə demişdi ki, son söz demək üçün ona 2 həftə vaxt lazımdır. Fikrini də belə əsaslandırılmışdı.

Sitat: "Mən bezi sensasion faktlar açıqlayacağam. Söhbət mütəşəkkil cinayətkar dəstədən gedirsə, o zaman bu dəstənin başçıları hardadır? Mənimlə burada kimlər qolu qandallı oturmalıdır, bunu onlar yaxşı bilirlər. Mən həmin

təlif nazirliklər, orqanlar, dövlət elitasını özünü müdafiəyə vadar edərkən belə metod əsas iş prinsipi olub. Düşünləblər ki, adamlar hamısı özlərini qorumaqla məşğul olacaq və Eldar Mahmudovun mənəvi, hüquqi, siyasi hakimiyyəti onlar üzərində bərqərar olacaq. Ehtimal edirəm ki, keçmiş MTN şefinin ətrafında olanların və özünün məşğul olduğu cinayətlərin aşkarlanmaması üçün belə bir yol seçilib..."

Özünü sığortalamaq, uzunmüddətli həbslərdən qorunmaq üçün belə materialların yalnız Mahmudovda deyil, MTN-nin sabiq rəhbərliyində təmsil olunan, məlum çetəyə üzv bir çox şəxsə də olduğu da istisna edilmir. "MTN işi"nin qızğın çağırılarında "Azpolitika.info"nun elektron poçtuna "MTN-in serverindən oğurlanmış 250 gb informasiyanın içindən" qeydi ilə səs yazıları göndərilmişdi. Həmin səs yazılarında, ölkənin bir sıra tanınmış şəxsləri, iri məmur və nazirlərinin ünvanına çox ağır ifadələr, söyüşlər işlədildiyi bildirirdi. Bununla keçmiş MTN rəhbərliyində təmsil olunan şəxslər əllərində hər kəs barədə kompromat olduğunu nümayiş etdirirdilər. Təsədüfi deyil ki, Eldar Mahmudova xərac verən məmurların bir çoxu bu faktları danmaq yolunu tutublar. Onlar Eldar Mahmudov və dəstəsindən bu gün də ehtiyat edirlər. Bunun üçün ciddi səbəbləri də var. Bilirlər ki, Eldar Mahmudovda onlar barəsində kompromatlar var. Məmurlar da həmin kompromatların səbəbə tərəfindən hansısa formada mediaya ötürülə biləcəyindən ehtiyat edirlər. Eldar Mahmudovun həbsdə olmasının da, onun çetəsinə daxil olanların cəzalarının minimuma endirilməsinin səbəbi də bununla əlaqələndirilir.

□ E.HÜSEYNOV
"Yeni Məsəvat"

Ötən həftə Rusiyanın satelliiti və faktiki, ucqar quberniyası olan Ermənistan özünə formal olaraq növbəti - dördüncü prezidentini seçdi. Əgər buna seçki demək mümkündürsə, Yeganə namizəd olan Armen Sərkisyan parlamentdə alternativsiz seçkidə 101 deputatdan 90-nın səsini qazanaraq dövlət başçısı vəzifəsinə təsdiq edildi. Onun andiçmə mərasimi aprelin 9-a, soydaşı Serj Sərkisyanın səlahiyyətlərinin bitdiyi günə nəzərdə tutulur.

Alternativsiz seçki. Bu da sizə "erməni demokratiyası"na aid növbəti parlaq nümunə. Başqa bir ilginclik isə 65 yaşlı təzə prezident Armen Sərkisyanın Böyük Britaniya vətəndaşı olmasıdır. Ancaq bunların heç biri önəmli deyil, - hər necə olmasa, Ermənistan-da hansı rejimin iqtidarda olduğu məlumdur, - önəmli yeni prezidentin Qarabağ məsələsində indiki hakimiyyətin kursunu davam etdirəcəyi barədə verdiyi vəddir.

deyil. Serj Sərkisyan yalnız özü kimi birisini, onun "işini davam etdirəcək" bir şəxsi prezident edə bilərdi və istəyinə çatdı. Hərçənd, parlamentli idarəçilik sistemində əsas söz sahibi təzə prezident - Armen Sərkisyan yox, baş nazir və parlament olacaq...

*****

Beləliklə, şübhə qalmır ki, aprelin 9-da iki Sərkisyan - Armen və baş nazirliyi artıq şübhə doğurmayan Serj Sərkisyanlar ölkəni siyasi-iqtisadi

Əslində bu da təəccüblü

"Sumqayıtda erməniləri azərbaycanlılar öldürməyib" - erməni politoloq

Erməni əsilli rusiyalı politoloq, 1990-cı illərin əvvəllərində Sov.İKP Mərkəzi Komitəsinin Siyasi Bürosunun Bakıya ezam edilmiş komissiyasının üzvü Sergey Kurginyan 1988-ci ilin fevralında Sumqayıt şəhərində törədilmiş tərribat xarakterli hadisələr barəsində danışır.

Kurginyan bildirir ki, Sumqayıt hadisələrini törədənlər azərbaycanlılar olmayıb: "1980-ci illərin sonlarında Bakıya gəldim. Gəliş səbəbim rəsmi açıqlamalara və yalanlara qarşı konkret addım atmaq idi. Bakıya gələndə gördüm ki, baş verən hadisələr həm rəsmi açıqlamalardan, həm də bizim müxalifətin təqdim etdiyindən tamamilə fərqlidir. Bütün məsuliyyətimlə deyə bilərəm ki, Sumqayıtda ermənilərin öldürülməsini, onlara qarşı bir sıra ritual hərəkətlərə yol verilməsini azərbaycanlılar yox, beynəlxalq özəl strukturların nümayəndələri tərəfindən təyin edilən insanlar təşkil ediblər. Biz bu nümayəndələri adları ilə tanıyırdıq. Onların hansı strukturlara tabe olduqlarını və indi hansı strukturlara işlədiklərini bilirəm. Bu insanlar erməniləri öldürüb, bu işə azərbaycanlıları qoşdular. Bundan sonra isə azərbaycanlıları öldürüb, bu işə erməniləri qoşdular. Daha sonra isə ermənilərlə azərbaycanlıları toqquşdurdular və idarəolunan gərginlik yarandı. Beləcə, ortaq tarixə malik iki xalqı bir-birinə vura-raq münaqişəni idarə edirdilər".

Yeni Sərkisyan dönəmi və...

köhnə Qarabağ "yükü"

Ermənistanın prezidentinin adı dəyişsə də, soyadı və işğalçı siyasət dəyişməz qalır; **düşmən tapdığı altındakı ərazilərimizin süni məskunlaşdırılmasına sərt reaksiyalar: "Hər an müharibəyə hazır olmalıyıq..."**

*****

bataqlıqda saxlayan ənənəvi siyasəti, o cümlədən müharibəni qaçılmaz edən destruktiv Qarabağ kursunu birgə davam etdirəcəklər. Bu kursun tərkib hissələrindən biri də sözsüz ki, işğal altındakı ərazilərin qanunsuz şəkildə məskunlaşdırılması və orada qanunsuz tikinti işlərinin aparılmasıdır. Bu da növbəti fakt.

"Erməni saytları az qala, hər gün Dağlıq Qarabağın ətrafını necə məskunlaşdırdıqlarına, Xocalı, Laçın və Kelbəcərdə infrastruktur formalaşdırdıqlarına dair xəbərlər yayırlar. Sonuncu xəbər bundan ibarətdir ki, Göyçə-Kəlbəcər-Ağdərə yolu boyu bir neçə yerdə ictimai işə obyektini tikiləcək. Geniş plan hazırlanıb. Bir sözlə, separatçılara aid olmayan torpaqlarda iş yerləri açılır".

Bu haqda politoloq Elxan Şahinoğlu yazıb. O, bu xəbərlərin bir hissəsinin dezinformasiya olduğunu istisna etməsə də, ermənilərin hər şeyin yolunda getdiyini təlqin etməyə çalışdıqlarını bildirir: "Birincisi, erməni separatçılarının işğal altındakı rayonlarda həyata keçirdiyi məskunlaşma və müəssisələr açılması siyasəti qanunsuzdur, beynəlxalq vasitəçilər duruma müdaxilə etməlidir, çünki həll planlarına görə həmin rayonlar əsl

şəxslərinə qaytarılmalıdır. İkincisi, erməni separatçıları işğal altındakı torpaqlarda bu siyasəti davam etdirərlərsə, Azərbaycan Ordusu buna qarşı müvafiq tədbirlər görəcək. Üçüncüsü, Ermənistan hakimiyyətinin və erməni lobbisinin işğal altındakı torpaqlarda apardığı məskunlaşma və tikinti işləri müharibə tarixini yaxınlaşdırır".

Politoloq bu xüsusda bir maraqlı məqamı da qeyd edib: "Türkiyə ordusunun bu gün Suriyaya müdaxiləsinin iki başlıca səbəbi var: birincisi səbəb budur ki, terrorçular Türkiyə sərhədindən uzaqlaşsın. İkinci səbəb isə odur ki, Afrin və Menbiç həqiqi sahiblərinə qaytarılsın. Orada indi kürdlər yaşayır, halbuki bu ərazilər döyüşlərdən əvvəl ərəblərə və türkmənlərə məxsus idi. Türkiyə bu haqsızlığı ortadan qaldırmaq istəyir. Bu, Azərbaycan üçün də nümunə olmalıdır ki, Dağlıq Qarabağda etnik təmizlənmənin nəticəsi olaraq məskunlaşma və infrastruktur çalışmaları ilə bənzəməyəcək".

*****

"Ermənilər torpaqlarımızı işğal etməklə kiyafətlənməyib, eyni zamanda, son vaxtlar Dağlıq Qarabağın ərazisində istədikləri kimi sərəncam verir, məskunlaşma si-

yasəti həyata keçirirlər". Bu sözləri isə Axar.az-a açıqlamasında deputat Fazil Mustafayev deyib. O, haqlı olaraq vurğulayıb ki, ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında planlaşdırdığı uzunmüddətli stratejiyanı məhv etməyin yeganə yolu Qarabağ və ətraf rayonların dərhal işğaldan azad edilməsidir.

"Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsi üçün əhalinin hərətərəfli səfərbər olmasına ehtiyac var. Bu problem elitənin məşğul olduğu bir problem deyil. Ermənilərin ərazilərimizdə bu hərəkətiliyi və Dağlıq Qarabağda atılan addımlar uzunmüddətli erməni strategiyasından irəli gəlir. Bu, bizi ciddi şəkildə narahat etməlidir. İşğal olunmuş torpaqlarımızda aparılan məskunlaşma siyasətinin qarşısını almaq üçün erməniləri fakt qarşısında qoymalıyıq. Burada söhbət təkcə ermənilərlə deyil, eyni zamanda onları himayə edənlərlə də savaştan gedir. Çünki erməni havadarlarının məsələyə müdaxiləsi kifayət qədər ciddi səviyyədedir. Hesab edirik ki, həm xalqımız, həm də Silahlı Qüvvələrimizi səfərbər edərək, bütün istiqamətlərdə - həm hərbi, həm təbliğati, həm də siyasi - hər an müharibəyə hazır olmalıyıq", - deyə o əlavə edib.

Azərbaycan söz yox ki, müharibə hazırlıqlarını daim göz önündə tutub və tutacaq. Çünki ayrı yolu yoxdur. Klassik ifadə ilə desək, sülh istəyən müharibəyə hazır olmalıdır. ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin dişsiz və bivec vasitəçiliyi, işğalçı ölkə ilə işğala məruz qalan ölkəyə eyni gözle baxmaq siyasəti də sülhə deyil, müharibə şansına işləyir.

Belə görünür, bu amillər toplusu, sülh və müharibə perspektivləri Azərbaycan, Rusiya və Ermənistanda prezident (baş nazir) seçkiləri bitdikdən sonra - aprel-may aylarında özünü daha qabarıq şəkildə büruzə verəcək. Həmin dövr, ardınca yay mövsümü isə hərbi əməliyyatlar üçün ən əlverişli hesab olunur.

Xatırladaq ki, bir sıra hərbi ekspertlər, həmçinin, ABŞ-ın Milli Kəşfiyyat İdarəsinin direktoru məhz həmin dövrdə hərbi əməliyyatların mümkünlüyü barədə xəbərdarlıqlar ediblər. Təbii ki, o vaxtdakı sülh danışıqlarında real irəliləyiş olmasa. Buna inam isə əfsus ki, getdikcə azalır ki, artırmır - işğalçı ölkənin tərribatçı və maksimalist mövqeyi hesabına ..

Moskvanın "əmlak kralı" - Qod Nisanov...

Azərbaycan əsilli milyarderin uğur hekayəsi; "Həyatda əsas müəllimlərim atam və İlham Rəhimovdur..."

Azərbaycanda doğulub boya-çatan, ölkədən kənar da var-dövlət qazanan həmyerlilərimizdən biri də Qod Nisanovdur. Milliyyətə dağ yəhudisi olan bu şəxs Rusiyanın daşınmaz əmlak krallarından biri, yəhudi xalqının tanınmış simalarındandır.

Dünyada, elə Rusiyada da adı qalmaqallarda, dəbdəbəli ziyafətlərdə, məşhur sənət adamları ilə münasibətlərdə hallanmayan sadə bir insan - Qod Nisanov deyiləndə onunla bağlı ilk təəssürat məhz belə olur.

Nisanov 1972-ci ildə Quba rayonunda - dağ yəhudilərinin yaşadığı Qırmızı Qəsəbədə anadan olub. Atası Semyon rayondakı konserv zavodunun direktoru olub. Ailənin əmək qabiliyyətli üzvlərinin hamısı zavodda işləyirdi. Buna görə də Bakıda Maliyyə-Kredit Texnikumunu bitirən Qod atasının rəhbərlik etdiyi müəssisədə işləməyə başlayıb. Deyilənə görə, zavod texnikasının yanacaq təminatına cavabdeh olub, qısa müddətdə özünü yaxşı biznesmen kimi göstərə bilib, Qubada bir neçə mağaza açıb. Bu arada Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsini də bitirib.

Biznes fəaliyyəti, İlham Rəhimovla dostluq

1992-ci ildə Qod Rusiyaya gedən dostlarının təklifi ilə Moskvaya üz tutub. "Forbes" jurnalına müsahibəsində bu haqda belə deyir: "Moskvaya mənədən qabaq gələn bir çox dostum var idi. Bir dəfə mən atamdan Moskvaya getmək üçün 10 günlük icazə istədim - orda ticarətin necə olduğunu görmək üçün. Moskvaya gələndə anladım ki, paytaxt Moskvada mənə kimi ticarət etmək istəyən gənc biri üçün imkanlar daha çoxdur. Ticarət sərmayəsi üçün ilk öncə atam kömək etdi. Daha sonra öz maddi imkanlarım meydana gəldi. Ticarətimiz ilk əvvəl çox fərqli idi. Xüsusilə xalqın ehtiyaclarına görə satışlar edirdik".

Beləliklə, Moskvada uşaqlıq dostu Zarah İliyevlə həm də biznes dostluğu və müasir dünyada az-az rast gəlinən uzunömürlü ortaqlığının əsası qoyulur. Dediynə görə, Dubaya ilk səfərinə oradan alınıb getiriləsi çoxlu sayda malların olduğunu görüb, atası və dostunun göndərdiyi maliyyə ilə gördükləri

nin hamısından alıb. Moskvada isə aldıklarını 2-3 qat bahasına sataraq 200 min dollar xalis gəlir əldə etməyi bacarıb.

90-cı illərdə Moskvada pərakəndə ticarətin geniş təşəkkül tapdığı zaman artıq Nisanov-İliyev cütliyünün bir neçə bazarı, həmçinin paytaxtın ən böyük bazarlarından olan "Çerkizov"da payı vardı. Deyilənə görə, "Çerkizov"un bağlanması Nisanov və ortağı üçün xoş sürpriz olub - oradan çıxarılanların arasında seçim edərək xeyli sayda ticarətini öz bazarlarına cəlb ediblər. Bir müddət keçdikdən sonra ticarətin bazar formatının köhnəliyini gören iş adamları böyük ticarət mərkəzlərinin tikintisinə başlayıblar. Beləliklə, 2000-ci ildə Nisanovla İliyevin Lyublində "Moskva" adlı ticarət-yarmarkası açılır.

2000-2005-ci illərdə Qod Nisanov həm də almaz biznesinə baş vurur. O, "Diamond Cutters" şirkətində işləyir. Hazırda bu şirkətin baş ofisi Qodda məxsus ticarət mərkəzində yerləşir.

2002-ci ildə Moskvanın "Kiyev meydanı" adlanan vağzalının təmiri və yenidənqurulması məqsədilə eyni adlı şirkət yaradılır. Təsisçiləri isə Qod Nisanov, Zarah İliyev və Zurab Sereteli olur. 2003-cü ildə şirkət Moskva meriyasından sahəsi 72 min kvadratmetr olacaq işgüzar kommersiya mərkəzinin tikintisi üçün sifariş alır. Elə həmin il Nisanov "Avropa Meydanı" adlı şirkət yaradır. 70 faizi "Kiyev meydanı"na, 30 faizi Moskva meriyasına məxsus olan şir-

kət işgüzar kommersiya mərkəzinin ərazisinin idarəetməsini həyata keçirəcəkdi. Beləliklə, 2006-cı ildə sahəsi 180 min kvadrat metr olan "Avropa" ticarət əyləncə mərkəzi istifadəyə verilir.

2003-cü ildə Q.Nisanov "Trade Investments" şirkətini yaradır - pərakəndə ticarət və restoran biznesi ilə məşğul olmaq üçün. Bu şirkətdə onun ortağı azərbaycanlı hüquqşünas, Putinin tələblik dostu İlham Rəhimov olur.

2005-ci ildə Nisanov-İliyev cütliyünün şirkəti olan "Biskvit" şirkəti Moskva hökumətindən "Ukrayna" otelini 275 milyon dollara alır. Üç illik rekonstruksiyadan sonra otel "Radisson Royal Hotel Moscow" adı altında fəaliyyətə başlayır. Maraqlıdır ki, bu otel alınmasını ona İlham Rəhimov məsləhət görüb. Q.Nisanov özünü "Forbes"ə bunu etiraf edir: "Həyatda mənə əsas müəllimlərimdən biri atamdır. Digər müəllimim isə İlham Rəhimovdur. Mən həmişə onun dediklərinə əməl etmişəm, edərəm də. Həmişə həyatımın bu iki vacib adamı ilə məsləhətləşirəm. Onlarla məsləhətləşmədən heç bir iş görmürəm. "Ukrayna"nın satışa çıxarılması söhbəti düşəndə də biz üçümüz birlikdəydik. İlham Rəhimov mənə dedi ki, "Niye onu biz almayaq ki? Sən bacarsan deyilmi?" Mən isə dedim ki, əlbəttə, bacaram, sadəcə, sizin xeyir-duanızı gözləyirdim".

Bu, milyardlərin otelçilik sahəsində tək işləri deyil. Onlar "Radisson SAS Slav-

yanskaya" otelini də yenidənqurmada sonra istismara veriblər. 2011-ci ildə isə Müdafiə Nazirliyindən "İttifaq" otelini alıb yenidən qururlar.

2009-cu ildə "Kiyev meydanı" əsl holdingə çevrilir, Q.Nisanov isə onun direktorları şurasının sədri olur. Hazırda Nisanov holdingin əlaqələrinə, Z.İliyev isə tikinti-yenidənqurma işlərinə cavabdehlik daşıyır.

Ötən il cütlük hökumətdən "Yeni Arbat" SC-nin bütün səhm paketini alıb. Nisanov deyir ki, burada 3-4 ulduzlu otellər yaradılacaq: "Şəhərin mərkəzində 3-4 ulduzlu layihələr çox azdır. Yeni Arbat kimi yerdə isə müxtəlif qiymətlərə xidmətlər təklif olunmalıdır".

Putinlə dostluq, yoxsa...

Q.Nisanovun, elə onun ortağı Z.İliyevin də adı Rusiya prezidentinə yaxın biznesmenlər sırasında çəkilir. Düzdür, biznesmen özü iş fəaliyyətində Rusiya prezidentindən hər hansı dəstək aldığıni etiraf etmir. Lakin aydın məsələdir ki, Rusiyada dövlətdən bu qədər böyük sifarişlər almaq üçün hakimiyyətin başında duran şəxslə ən azı isti münasibətlərin olması əsas şərtidir. Yəqin elə buna görə də yanvarda ABŞ Maliyyə Nazirliyinin açıqladığı "Putin siyahısı"nda Q.Nisanovun da, Z.İliyevin də adları var. Deyilənə görə, bu siyahıda adlarının olması onlara elə də ciddi təsir etməyəcək: bütün biznesləri Rusiyada olduğu üçün. Maraqlıdır ki, bir neçə il əvvəl Q.Nisanova Rusiya-

dan kənar da biznes qurumlarının mümkünlüyü barədə sual verdikdə "Burda görülməli o qədər iş varsa, xaricə niyə gedək ki" cavabını vermişdi.

2014-cü ildə Rusiya prezidenti Q.Nisanovu "iqtisadi layihələrin həyata keçirilməsi və Rusiya iqtisadiyyatına xarici kapitalın cəlb olunmasına verdiyi böyük töhfəyə görə" "Dostluq" ordeni ilə təltif edib. 2015-ci ildə isə Putin Nisanovla "1941-1945-ci illər Böyük Vətən Müharibəsində qələbənin 70 illiyi" xatirə medalı verilməsi barədə sərəncam imzalayıb.

2014-cü ildə Q.Nisanov Ümumdünya Yəhudi Konqresinin vitse-prezidenti seçilib. Həmin ilin payızında Q.Nisanov Moskva meri Sobyani ilə birlikdə "Food City" aqroklasternin açılışını ediblər. Bəzi mənbələrə görə, bu layihədə Nisanovun iştirakı sırf Azərbaycan gələn həmyerliləri üçün əlverişli şərait yaratmaq istəyindən irəli gəlib. 85 hektar ərazisi olan bu klasterdə kənd təsərrüfatı məhsullarının topdan və pərakəndə satışı həyata keçirilir.

2015-ci ildə Sobyaniyin iştirakı ilə milyardlərin həmsahibi olduğu daha bir obyekt - "Cənub Qapıları" adlı yeni beynəlxalq avtovağzal açılıb. Həmin ilin yayında isə Putinin özünün iştirakı ilə Avropanın ən nəhəng okeanariumu "Moskvarium" açılıb. 2017-ci ildə isə Putin Nisanovun daha bir obyektinin - "Zaryadye" parkının açılışında iştirak edib.

Ötən il "Kiyev meydanı" holdingi "Olimpiyskiy" idman mərkəzini alıb. İki ildən sonra ora ən müasir idman-əyləncə mərkəzi kimi yenidən açılmışdır. Bunlardan əlavə, milyardlərin "Qrand" mebel mərkəzi, "Bağban" ticarət mərkəzi və sair obyektləri də var.

"Forbes" jurnalı Q.Nisanovu Rusiya milyardləri sırasına ilk dəfə 2011-ci ildə daxil edib - 1,1 milyard dollar sərvətlə 90-cı yerdə. 2017-ci ildə isə həmyerlilimiz 3,1 milyard dollarlıq sərvətlə 36-cı yerdə qərar tutub. Ötən il jurnal Nisanov-İliyev birliyinin daşınmaz əmlak icarəsindən gəlirinin 1,5 milyard dolları ötdüyünü qeyd edib.

Azərbaycanla əlaqələri

Hazırda Q.Nisanovun bütün işgüzar və qeyri-ışgüzar həyatı Rusiya ilə bağlıdır. Lakin bu, onun doğulub boya-başa çatdığı ölkəni unuduğu anlamına gəlmir. Düzdür, onun Azərbaycanda hansısa biznes maraqları yoxdur, lakin Rusiyaya gedən həmyerlilərimizə dəstəyini əsirgəmir. Onun ticarət mərkəzlərində çoxsaylı azərbaycanlılar ticarətlə məşğul olur. Q.Nisanovun beynəlxalq yəhudi lobbisi ilə Azərbaycan arasında isti münasibətlərin yaranmasında böyük fəaliyyətlər göstərdiyi deyilir.

2016-cı ildə Azərbaycan prezidentinin fərmanı ilə xalqlar arasında dostluğun möhkəmlənməsində xidmətlərinə görə 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmət ordeni" ilə təltif edilib.

Dünya varlıları ilə bağlı hər gün dünya mediasında müxtəlif xəbərlər yer alır. Onların nə qədər xəsis olduqları və ya pullarını necə dəyərləndirməsi medianın hər zaman müzakirə mövzusunə çevrilir. Amma varlılarla bağlı BBC-nin apardığı son araşdırma xüsusən diqqət çəkir. "Yeni Müsavat" BBC türkcəyə istinadən bu araşdırmanın detallarını diqqətə çatdırır.

Varlılar daha xəsis və az etibarlıdır?

Varlıların daha xəsis və az etibarlı olduğunu göstərən araşdırmalar nə qədər düzgündür?

Mütləq hər kəsin başına gəlib. Dostlarınızla bir yere yeməyə, ya da içməyə gedirsiniz, növbə hesab ödəməyə çatanda qrupda maddi durumu ən yaxşı olan şəxs əlini cibinə hamıdan gec atır. Hər zaman belə xəsis olduqları üçün varlı oldular, yoxsa varlılıq onları xəsisləşdirir?

Bu, bir çox mənada müzakirə olunacaq bir mövzudur. Amma 1993-cü ildə aparılan bir araşdırmada iqtisadiyyat bölməsində təhsil alan tələbələr digər bölümləkilərlə müqayisədə yardım təşkilatlarında daha az kömək etdiyi, birgə mübarizə tələb edən oyunlara çox da qatılmadıqları ortaya çıxıb. Tələbələr təhsil həyatının əvvəlində və sonunda dəyərləndiriləndi zaman məlum olub ki, digər fakültədə oxuyanlar məzuniyyətə doğru daha səxavətli olduğu halda, iqtisadiyyat fakültəsində oxuyanlar isə təhsil ilinin əvvəlində də, axırında da xəsislik ediblər. Amma təbii ki, istisnalar da var. Yardımsevər iqtisadiyyat tələbələri də az deyil.

Gəlir səviyyəsi yüksək olanların fəvqəladə fədakar davranışlar sergilədiyini təsdiqləyən araşdırmalardan biri də Amerikada aparılıb. Fərqli şəhərlərdə tanınmadıqları insanlara öz böyrəklərini bağışlayan insanlara da nəzər yetirilib. İqtisadi səviyyəsi, qazancı yüksək olan bölgələrdə insanların daha çox öz orqanını bağışladığı ortaya çıxıb.

Səhv qəbul etməmək

Amma Kaliforniya Universitetində aparılan başqa bir araşdırmada isə "Titanik"də olsaydım, xilasetmə qayıqlarına minməyi haqq edən ilk insanlardan biri mən olmalıydım" ifadəsinə varlıların daha çox önəm verdiyi sübut edilib. Bundan başqa, varlılarda xətasını qəbul etməmək və hər mövzuda uğurlu olduğunu düşünmə xasiyyəti daha güclüdür.

Başqa bir araşdırmada isə fərqli gəlir səviyyəsindən ibarət qrupdakılara 10 dollar verilib və bunun nə qədərini yardım təşkilatlarına bağışlayacaqlarına baxılıb. Gəlir səviyyəsi daha aşağı olanların daha çox yardım etdiyi üzə çıxıb.

Amma bu insanlar bu sınağa qatılmadan öncə varlı olmuşdular. Bəlkə də onları belə davranmağa vadar edən varlılıqları deyildi. Sadəcə, bu hərəkətləri sayəsində varlı olmuşdular.

Varlanmaq insanı necə dəyişdirir - faktlar, iddialar...

Amerikalı alimlərdən ilginç araşdırmalar, xəsislik və xəsis varlılarla bağlı bilmədiklərimiz

"Hər şey mənim ətrafımda fırlanır" fikrini müdafiə etmək

Bəli, varlıların əsas cəhətlərindən biri də özlərini dünyanın mərkəzində görmələridir. San-Fransiskoda keçirilən bir təcrübədə məlum olub ki, piyada keçidində bahalı maşın sahibləri ilə ucuz maşın sahiblərinin davranışları arasında böyük fərq var. Belə ki, ucuz maşınların hamısı dayanır, bahalı maşınların isə sadəcə yarısı dayanır.

Hollandiyada 9 min nəfər və ildə dörd dəfə aparılan bir araşdırmada isə sosial-iqtisadi statusu yüksək olan insanların daha müstəqil hərəkət etdiyi və başqaları ilə daha az ünsiyyətə keçdiyi təsbit edilib. Bundan başqa, varlılar bəzi oyunlarda rəqiblərlə müqayisədə daha çox xəyanət addımları atırlar.

Yardım qurumlarına bəxşiş

Bəs yardım qurumlarına edilən bəxşişlər məsələsində durum nə idi? Klassik araşdırmalar ən yoxsullarla ən varlıların orta təbəqə ilə müqayisədə daha çox yardım etdiyini göstərir. Amerikada yardım qurumlarına edilən orta yardımın məbləği gəlirin yüzdə 2,3-nü təşkil edir. Gəliri 300 min dollardan artıq olan yüzdə ikilik kəsimdə isə bu faiz 4,4-ə bərabərdir.

Bostonda aparılan bir araşdırma varlıların orta statistik insanlardan nə çox, nə də az daha səxavətli və yardımsevər olduğunu göstərir. Sadəcə, üst

səviyyədəki varlılar böyük ehtimallar gücləri çatdığı üçün daha çox yardım edirlər.

İnsan xəsislik hiss edəndə fizioloji olaraq orqanizmdə dəyişikliklər baş verir. Ürək döyüntüsü tezləşir, tənəffəslik yaranır, təzyiq qalxır, əzələlər gərginləşir. Xəsis insanlar çox vaxt özündən asılı olmadan yanlış qərarlar verir və çox vaxt da sonra buna görə peşman olurlar. Ümumiyyətlə, xəsis adamlar heç vaxt özlərini xoşbəxt hiss edə bilmirlər. Ona görə ki, onlar yaxınlarına qayğı, sevgi belə verməyə xəsislik edirlər. Əlbəttə, özləri bunu nadir halda başa düşürlər. İstənilən mehriban münasibətin sirri isə daha çox vermək və sevməkdir. Xəsis insanlar isə ilk növbədə özlərini düşünür.

Hamı hesab edir ki, onun havayı pul qazanmaq imkanı var

Hər il professor Maks Bazerman Harvard Business School məktəbində MBA tələbələrinə 20 dollarlıq banknotları satır. Onun rekordu 20 dolların orta təbəqə ilə müqayisədə daha çox yardım etdiyini göstərir. O isə bunu belə edirmiş: o banknotu bütün sinfə göstərir və deyirdi ki, bu banknotu ona daha çox pul təklif edənə verəcək. Bir növ hərərac kimi. Düzdür, burada kiçik şərtlər var idi. İlk olaraq qalib olan şəxs professoru 20 dollar qarşılığında verməyə hazır olduğu məbləği ödəyirdi.

Aydın olması üçün deyək - tutaraq ki, təklif edilən ən yüksək məbləğ 15 və 16 dollar idi. Bu

həmişə 20 dolları dəyərdən artıq məbləğə satır.

Nəyə görə insanlar 20 dollara dəyərdən artıq pul ödəyirlər və bununla professor nəyi sübut etmək istəyir? İnsanın, xüsusən də biznesdə zəif bir cəhəti var - loss aversion və yaxud itirmək qorxusu. Çoxsaylı eksperimentlər göstərib ki, insan pul itirməyə başladığıda özünü səmərəsiz və qeyri-adekvat aparır.

İlk olaraq bütün tələbələr belə hesab edirlər ki, onların havayı pul qazanmaq imkanları var. Axı onlar "axmaq" deyillər və 20 dollara 20 dollardan artıq verməyəcəklər. Lakin artıq təklif edilən məbləğlər 12-16 dollara çatdıqda, ikinci şəxs ciddi itki verəcəyini düşünür və hərərac 21 dollara çatmamış daha çox təklif etməyə

imi stress vəziyyətində yaşayır. Nəticədə, xəsis insanın orqanizmində həyəcan hormonu yüksək səviyyədə saxlanılır ki, bu da damarların xroniki spazmasına gətirib çıxarır. İlk olaraq, daha həssas beyin damarları zədələnir ki, bu da, tez-tez baş verən miqrenlər və hətta insult ilə fəsadlaşa bilən bir haldır.

"Forbes" jurnalının sorğusuna görə, dünyada ən varlı insanların siyahısında olan amerikalı Uorren Baffet (varidatı 44 milyard hesablanır) Uoll-strit küçəsində əhatəsinin bəyənmədiyi, hətta bezi-lerinin ayıb saydığı köhnə "Lincoln Towncar" maşınında gəzir. Bu maşında nömrə əvəzinə "THRIFTY" yəni "qənaətcil" yazılıb. Özü isə hələ də 40 evvlə 30 min dollara al-

zaman qalib 20 dollarlıq banknotu əldə etmək üçün 16 dollar ödəyir. İkinci şəxs isə professoru 15 dollar verir. Şərtlər belədir.

Hərərac 1 dollardan başlayır və sürətlə 12-16 dollara çatır. Bu zaman tələbələr ekseriyəti hərəracdan çıxarırlar və yalnızca ən yüksək məbləği təklif edən 2 tələbə qalır. Hərərac ləng, lakin əminliklə 20 dollara gəlib çatır. Aydın ki, artıq qalib gəlmək mümkün deyil, lakin tələbələr uduzmaq da istəmir.

Lakin hərərac davam edir və sürətlə 50 dollara, daha sonradan 100 və Bazermanın rekordu olan 204 dollara gəlib çatır. Yeri gəlmişkən, professor treninqlər zamanı bu "oyunu" şirkətlərin top-menecerləri və CEO-ları ilə də oynayıb və

başlayır. Bu mərhələdə hər iki iştirakçı pul itirir. Lakin biri 1, biri isə 20 dollar itirir. İtkini azaltmaq üçün hər biri qalib olmağa çalışır. Lakin bu hərərac sona ona gətirib çıxarır ki, hər iki iştirakçı çoxlu pul itirir.

Beləliklə, havayı 20 dollar əldə etmək arzusu itkilərə gətirib çıxarır. Bu hala adətən fond bazarı və kazinolar da rast gəlmək mümkündür. Oyunçu pul itirməyə başlayır. O zərəri düzəltmək əvəzinə, belə ümid edir ki, uduzduğunu geri qaytara biləcək və bununla da praktiki olaraq daha çox pul itirməyə başlayır.

Xəsislik insulta yol açır

Xəsis insanlar çox zaman ürək-damar xəstəliklərindən əziyyət çəkirlər. Hər bir əşyanın alınması güclü hisslərlə müşayiət olunarkən, insan da-

dığı mənzildə yaşayır və deyilənə görə, onu dəyişdirmək fikrində deyil. Məişətində də çox israfçı deyil. Təmtərağın yalnız bir növündən istifadə edir: arabit çox tələsəndə şəxsi təyyarədə uçar. Bununla belə gündəlik həyatda tələsik yemək hazırlayan qəlyanaltı yerlərində yeməyi sevir. Oranın yeməklərini o qədər bəyənilir ki, özünü evdəki kimi hiss etmək üçün şəkərkə dükanlarından birini alıb da. Ona görə də deyə bilər ki, "öz evimdə yemək yeyirəm".

Sonda... Gördüyünüz kimi, dünya alimləri xəsislik və varlılıqla bağlı bir-birindən fərqli araşdırmalar hazırlayıblar. İndi qərar sizindir: kim istəyirsə varlı və xəsis olmağı seçə bilər.

□ Sevinc TELMANQIZI

“Mart gəldi, dərd gəldi” deyimi necə yaranıb?

Boz ayın gəlməsi və getməsində mifoloji elementlər

“Mart gəldi, dərd gəldi, mart çıxdı, dərd çıxdı”. Bu deyim günümüzdə tez-tez el məsəli kimi işlədilir. Əslində isə hər kəsə məlumdur ki, mart bayramları ayıdır.

Bu təqvim əvvəlcə ilin son çərşənbələrinin başlanması ilə qədem qoyur. Daha sonra isə 8 Mart Beynəlxalq Qadınlar Bayramı, ilaxır çərşənbə və nəhayət azərbaycanlıların ən sevimli bayramı olan Novruz Bayramı başlayır. Beləliklə, insanlar yazın ilk ayını ehtiyatla gözləyərlər, həm də səbirsizliklə gözləyirlər. Bu baxımdan martın “dərd” və bayramlar ayı olması arasında böyük paradoks var.

Maraqlıdır, bəs “Mart gəldi, dərd gəldi, mart çıxdı, dərd çıxdı” deyimi necə yaranıb?

Bəzi folklorşünaslar bildirir ki, bu deyimin yaranmasının əsas səbəbi mart ayında hava şəraitinin qeyri-sabit keçməsi ilə bağlıdır. Məlum olduğu kimi, Boz ay bu təqvimdə özünü daha çox göstərir, hava tez-tez küləkli, dəyişkən, buludlu, tutqun olur. Bu da kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan insanlar üçün sıxıntı yaradır. Beləliklə, qədim zamanlarda ölkəmizdə mart ayına problem, dərd kimi baxıblar, onun tezliklə çıxmasını gözləyiblər.

Martdan sonra isə təbiət tamamilə oyanmağa, yaşılmağa başlayır. İnsanların da həyatları rahatlaşmağa doğru getdiyindən “Mart çıxdı, dərd çıxdı” deyirlər. Deyilənə görə, əvvəllər “Boz ay çıxdı, dərd çıxdı” deyimi olub. Lakin sonralar poetik səslənməsinə, qafiyələnməsinə görə mart sözündən istifadə edilib.

Bəzi ekspertlər isə qeyd edir ki, yaz fəslə gəlişi ilə insanlarda bayram əhvalı, xoş ovrat yaratrsa da, həm də hava şəraitinin dəyişikliyi ilə əlaqədar olaraq sağlamlılıqlarında problemlər də yaradır. Belə ki, bu ayda insanlarda tez-tez baş ağrıları,

yorğunluq, müəyyən xəstəliklərin şiddətlənməsi müşahidə edilir.

Tanınmış filosof Niyazi Mehdi mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışdı: “Hətta mən də gəncliyimdə, - hərçənd etnoqrafik kitabları oxumağa başlamışdım, - hesab edirdim ki, Novruz bayramı unikaldır və bu bayramın boyalı yumurtaları, səməni, tonqalı yalnız türklərə, kürdlərə və farslara xasdır. Sonralar gördüm ki, rusların pasxasında da yumurtaları boyayırlar, tonqal üstündən tullanırlar, şəkərbura bişirməyələr də, türlü xəmir dadlılarını hazırlayırlar. Sizin sorunuz-

la bağlı cavabı vermək üçün bizə ünlü etnoqraf Freyzer də əl tuta bilər. O ölüb-dirilən tanrıların siyahısını vermişdi. Burada Osirisin, Adonisin, Temmuzun, Dionisin, İsusun adları sıralanırdı. Onların hamısını, bəzən parça-parça edib, öldürürlər. Sonra isə baş Tanrı dirildir. Adətən mart ayında təbiətin oyanmasında həmin tanrıların dirilməsinə tanrı, şəhadət tapırlar. Bəlkə də martın hər ilde fırlanıb gəlməsi mifi məcbur etmişdi ki, tanrıların da ölüb-dirilməsini dəfəlik akt kimi yox, söklük (tsiklik) əvəzlənmələr kimi versin. Ölüb-dirilmə və yenə ölüb sonra dirilmə mədəniyyətlərə öz variantlarını vermişdi. Məsələn, Baxtine görə, Avropa karnavallarında mədəniyyətin bir çox saygılı simvolları öldürülürdü ki, sonra dirilsinlər. Nəcə ki, ağacı kəsəndən sonra o yeni pöhrələr verir, eləcə də karnavaldə Bibliyadan “Atamız bizim” duası parodiya edirdilər ki, ilin ciddi dönəmlərində təzə-tər qavranılısın. Bir sözlə, bitkilər aləmi göstərir ki, başını kəsmək lazımdır ki, pöhrələnsin və dirilsin. Bu prosesin analogiyası tanrıların dirilmək üçün öldürülməsinə, sənətdə janrların təzə-tər qavranılması üçün parodiya edilməsinə gətirib çıxarmışdı”.

□ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Bakıda ata-oğulun qatıldığı davada ata öldürüldü

Bakıda kütləvi dava zamanı 52 yaşlı kişi öldürülüb. Report-un xəbərinə görə, hadisə Nizami rayonunda baş verib. Qara Qarayev prospekti 62 ünvanındakı 34-cü mənzil qarşısında 1966-cı il təvəllüdü Məmmədov Yaşar Məmməd oğlu və onun oğlu ilə 6 nəfər arasında əlbəyaxa dava olub.

Dava zamanı Y.Məmmədovun bədəninin müxtəlif nahiyələrinə 3 bıçaq zərbəsi vurulub. Nəticədə o, çoxlu qan itirib. Yaralı xəstəxanaya aparılarkən qan itimədən dünyasını dəyişib. Dava zamanı habelə daha 2 nəfər xəsarət alıb. Faktla bağlı Nizami Rayon Prokurorluğunda cinayət işi başlanılıb. Hadisəni törədənlər və iştirakçılar axtarıldı.

Paytaxtda 8 Mart hazırlıqları

Bayram kişilərə neçəyə başa gələcək?

8 mart bir çox ölkələrdə, o cümlədən də Azərbaycanda Beynəlxalq Qadınlar Günü kimi qeyd edilir. 8 marta bir neçə gün qalsa da, artıq hədiyyə və gül mağazalarında canlanma yaşanır. Parfümeriya mağazalarının vitrinləri endirim kampaniyalarını əks etdirən reklamlarla bəzədilib. Novruz bayramı və 8 Mart-Beynəlxalq Qadınlar Günü ilə əlaqədar fevralın 27-dən etibarən artıq metro çıxışlarında yarmarkalar təşkil olunub. Yarmarkalarda qiymətlər digər mağazalara nisbətən ucuzdur. Belə ki, digər mağazalarda qızılğülün bir ədədi 5-6 manatdan satılırsa, bu yarmarkalarda qiymətlər 3 manatdan başlayır.

Bu yarmarkalardan yaxşı bir bukəti 30 manata əldə edə bilərsiniz. Dibçəklərin qiyməti isə 7-8 manatdan başlayır. Yumşaq oyuncaqlar ölçüsündən asılı olaraq 5-35 manat arası dəyişir, suvinerlərin qiyməti isə 8 manatdan başlayır. Satıcılar alış-verişdə canlanma olduğunu deyirlər. Onların sözlərinə görə ötən il daha çox qızılğüllər satılırdısa, bu il dibçəklərə maraq çoxdur. Satıcı Elşən Qurbanovun sözlərinə görə ətir, bujiteriya alanlar da var: “Bu yarmarkada Novruz aksesuarları da satılır. Ancaq hazırda daha çox 8 martla bağlı hədiyyələr alırlar. Xanımlarını bu gündə sevindirmək istəyən bəylər daha çox dibçək alır. Dibçəklərimizin qiyməti güllün növünə və böyüklüyünə görə 7 manatdan başlayır. Alıcılara qiymət də endirimlər də edirik. Qızılğülü çox almaq istəyənlər onda bir dənəsini 2 manatdan da veririk. Ən zəif satılan məhsullar isə bujiteriyalardır”.

Mərkəzdəki mağazalarda isə qiymətlər od tutub yanır. Məsələn, Nizami küçəsində

yerləşən gül mağazasında siz xanımınıza gül bukəti hədiyyə etmək istəyərsiniz, bu, 300-500 manat arasında başa gələcək. Mağazada ən ucuz güllər kiçik dibçəkdə əkilmiş çobanyastığı və “Spasifilium”dur ki, onların da qiyməti 8 manatdır. Dibçəkdə əkilmiş daha böyük “Spasifilium” bitkisinin qiyməti isə 15, 26 və 83 manat arasında dəyişir. Satıcılar qızılğüldən daha çox orxideyaların alındığını deyirlər. Orxideyaların qiyməti də digərlərindən fərqlənir. Məsələn, orxideyanın torpaqsız, şüşə qabda əkilən növü 150-200 manat arasında dəyişir. Satıcıların sözlərinə görə güllər arasında “Anturium”, “Quzmaniya”, bənövşə də ən çox sifariş olunan güllər sırasındadır.

Satıcı Emil Əliyev deyir ki, 8 marta indidən 800 manatlıq gül bukəti sifariş edən var: “Bir nəfər var, gəldi və 8 Mart Qadınları günü ilə bağlı bukət hazırlamağımızı sifariş etdi. Bukətin qiyməti 800 manat olacaq. Düzdür, gəlib tək qızılğül alanlar da var. Elə insanlar var ki, deyir ki, gül solub gedir, ona çox

pul xərcləməyə dəyməz. Ona görə tək qızılğüllə kifayətlənib, yanında da başqa qalıcı bir hədiyyə alırlar”.

Qalıcı hədiyyələrə gəlincə isə kişilər güllərlə yanaşı qadınlara ətir hədiyyə etməyi də sevir. Bu arada “İdeal”, “Sabina” parfümeriya mağazalar şəbəkəsində artıq “endirim” kampaniyaları başlayıb. Amma endirimli qiymətlərlə belə bu mağazalara yaxınlaşmaq mümkün deyil, bəzilərinə isə bu endirimlər saxtadır. Məsələn “Sabina” parfümeriya mağazasında 3-10 mart tarixlərini əhatə edəcək 25-70 faiz arası endirim kampaniyası keçirilir. 70 faiz endirim kampaniyasında olan məhsullarla maraqlandıqda isə nədənsə, həmin məhsulların olmadığı və artıq satıldığı deyilir. Qalanlar isə daha çox 25-50 faiz arasında endirim olan məhsullardır ki, onların da endirimli qiyməti üç rəqəmli qiymətdən aşağı deyil.

Hədiyyə və parfümeriya mağazaları ilə yanaşı restoranlar da bu günə hazırlaşırlar; həm menyuda, həm də qiymətdə. 8 Martla bağlı təklif edilən proqramı, menyunu öyrənmək üçün bir neçə restoranla əlaqə saxladığımız Beynəlxalq Qadınlar gününə hələ bir neçə gün qalsa da, bəzi restoranlarda demək olar ki, yer yoxdur, hamısı əvvəlcədən bron edilib. İnzibatçıların sözlərinə görə yerlərin əksəriyyəti bir həftə əvvəldən bron edilib. Qiymətlər isə resto-

randan və menyudan asılı olaraq adam başına 50-150 manat arasında dəyişir. Bu isə o deməkdir ki, 8 martda 2 nəfərlik şam yeməyi sizə ən azı 100, ən çoxu isə 300 manata başa gələcək.

Qeyd edək ki, xanımların 8 Martda almağı arzu etməyi kifayət qədər hədiyyələr də var ki, kişilər bu mövzuda diqqətli olmalıdır. “Romir” tədqiqat mərkəzinin apardığı araşdırma göstərib ki, 8 Martda xanımlar üçün ən arzuolunmaz hədiyyə ev heyvanlarıdır. Rəyi soruşulan qadınlardan 33%-i bu fikri təsdiqləyib. Onların qəbul etməyi arzulamadıqları hədiyyələr sırasında ikinci yeri qanteller və digər idman avadanlıqları tutur. 28% xanım hesab edir ki, bu hədiyyə onların bədən quruluşunda problemlər olduğunu işarədir. Kimsə martın 8-də qadına yumşaq oyuncaq hədiyyə etmək istəyirsə, onun da fikrindən daşınması məsləhətdir. Rəyi soruşulan xanımların 18%-i belə hədiyyələrə nifrət edir. Araşdırma onların mətbəx avadanlığı, qab-qacaq, hətta alt paltar və pulu da arzuolunmaz hədiyyə saydıqlarını göstərib. Amma pul məsələsində müəyyən tərəddüdlər olduğu da üzə çıxıb. Araşdırma zamanı xanımların 8 Mart günündə qəbul etmək arzusunda olduqları hədiyyələr isə gül, bəzək əşyaları, həmçinin parfümeriya və kosmetikadır.

□ **Günəl MANAFLI,**
“Yeni Müsavat”
Fotolar müəllifindir

Sərti olaraq adını Sara adlandırdığımız bu qadının hələ heç şəxsiyyət vəsiqəsi də yoxdur. Həmçinin 3, 5, 7 yaşına çatmış uşaqlarına doğum haqqında şəhadətnamə belə alınmayıb. Kəsesi, ana və balaları "havadan asılı" durumdadırlar...

Daha ətraflı. Sara atasını xatırlamır. Amma kiçik yaşlarında anası onu internata qoyub. 9-cu sınıfta oxuyanda isə ana övladını internatdan götürüb. Amma övladını sevdiyindən yox. Ananın yaşamağa yeri olmadığından Bakının kəndlərindən birindəki rəfiqəsinin yanına aparıb, onunla bərabər qalıblar. Burada isə rəfiqəsinə məxsus fermada həm özü işləyib, həm də yeniyetmə qızını ağır işlər görməyə vadar edib. Qızın dediyinə görə, malların yerini təmizləməkdən tutmuş, digər işlərə qədər ağır işləri ona gördürən anası hansısa işin öhdəsindən gələ bilməyəndə onu qəddarlıqla döyərmiş.

Sara isə bu işlərdən bezikib və bir gün qarşısına çıxan oğlana qoşulub, qaçıb. Ancaq xoşbəxt həyat ardınca anasından qaçan Saranı burada da fəlakətlər qarşılayıb. Oğlanın ev-əşiyi olmadığından qardaşına məxsus yarım tikiliyə sığıniblar. Elə bu, yarıuçuq, istiliyi belə olmayan evdə ailənin 3 övladı dünyaya gəlib. Bu ərfədə qızın anası da dünyasını dəyişib.

Ər günümüzə fəhlə işləsə də, evə pul gətirməmiş, qazandığını da kənarında xərcləyib gəlirmiş. Hətta evə gəlib həyat yoldaşını "niyə yemək bişirməmişən" bəhanəsi ilə döyürmüş, söyürmüş, ona xəsarətlər yetirmiş. Sara isə başına gələnlər barədə hüquq mühafizə orqanlarına xəbər verməyi ağılından belə keçirməyib.

Günün birində isə əri oğurluq etdiyi üçün həbs edilib. Qonşular görəndə ki, qadın 3 uşağına quru çörək belə yedirə bilmir, o zaman yığışbu ailəyə yardım etməyə başlayıblar. Sara deyir ki, elə vaxt olub özü heç nə yeməyib, qonşuların gətirdiyi yeməyi balalarına yedirib. 7-8 ay qonşuların yardımı ilə yaşayan Saraya sonradan elə qonşulardan biri "ümid işığı"ni nişan verir. Onu "Ümid evi"ne aparırlar və qadın uşaqları ilə bir müddət orada qalır. Lakin nə özünün, nə də uşaqlarının şəxsiyyətini təsdiqləyən sənəd olmadığına görə, onları Təmiz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin qadın, uşaq sığınacağına göndəriblər.

****

Sığınacağına əməkdaşı Yaqut Məmmədیارova bizə deyir ki, 1988-ci ildə Bakıda anadan olan qadının doğum haqqında şəhadətnaməsinin alınması üçün artıq məhkəməyə müraciət edilib. Daha sonra şəxsiyyət vəsiqəsi, ardınca da uşaqlar üçün şəhadətnamə alınacaq. Sara ünsiyyətdə olmağı, başına gələnləri danışmağı sevmir. Hətta "nabələd" adam gördükdə qorxur ki, gəlib aparacaqlar, yenə də işgəncə dolu həyat davam edəcək. Hazırda ən çox qorxduğu bir məsələ var. Ərinin həbs müddəti yayda başa çatacaq və o, azadlığa çıxacaq. İndi

Sara sığınacağına işçilərinə yalvarır ki, əri gələsə, onu, uşaqlarını verməsinlər. Qadın bundan sonra yaşayb övladlarını böyütmək arzusunda. Deyir sənədlərim düzəlsə, gedib bir yerdə işləyər, balalarını saxlayardı...

Yazdıqlarımız hamısı deyil. Ananın keçdiyi işgəncə dolu həyat övladlarının həyatında ağır iz qoyub. Uşaqlar o qədər qorxu, stress içərisində yaşayıblar

nacaqdadır".

Yaqut xanım mışıl-mışıl yatan uşağı göstərib danışır: "Bu uşaq da bizdə anadan olub, 7 aylıqdır. Atasına başqa qadınla evlənilib, amma hələ məhkəmə davam edir". Hazırda sığınacağıda 48 nəfər - 27 uşaq 20 qadın - qalır. Bir qadın isə elə bu günlərdə yola salınıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2017-ci ilin 10 ayı ərzində qeydiyyat

tur, bir çox hallarda qətl hadisələri elə boşanmış ailələrdə baş verir.

Sığınacağıdakı uşaqların təhsildən kənar qalmaması üçün bütün imkanlardan istifadə edilir. Təmiz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin rəhbəri Mehriban Zeynalova bizə danışır ki, buradakı məktəb yaşlı uşaqlar Binəqədidəki, 30, 115, 264 sayılı məktəblərdə təhsil alır. M.Zeynalova Təhsil Na-

bəb olur: "Düşünməmiş nikaha girmək, gözüyumulu ailə qurmaq da öz mənfi rolunu oynayır. Burada eləsi var ki, iki dəfə ərə gedib, eyni yanlışlıqlar baş verib". Həmsöhbətimizin sözlərinə görə, onun tapşırığı ilə psixoloqlar sığınacağıdakılarla aqressiya və kinin azaldılması üzərində işləyirlər. 2017-ci ildə sığınacağıdakı 63 qadını ailələri ilə bəndə etmək mümkün olub. Eyni zamanda müstəqil həyata

müddətdə uşaqları tamamilə kənarlaşdırıb, kimin yanında qalmaq məsələsini onların öhdəsinə buraxmaq lazımdır, mü-təxəssislərlə bir yerdə. O cümlədən məhkəmə kişilərin psixoloji reabilitasiyadan keçməsi ilə bağlı qərar çıxartmalıdır. Yeni o dəqiqə boşanma qərarı vermək doğru deyil. Sığınacaqlar tək-cə zorakılığa məruz qalmış şəxslər üçün deyil, eyni zamanda sərbəst düşünmək üçün yer olma-

Dağılan ailələr, taleyi "havadan asılı" qalanlar, gözüyaşlı uşaqlar

Haqqında ilk bəhs etdiyimiz xanımın olduqca faciəli həyatı var. Bir anlıq adam düşünür ki, o, necə olub bu qədər sınaqlardan, zülm-zillətdən sağ qurtulub. Bəlkə də, tale onun üzünə ömrünün bundan sonrakı hissəsində gülüb, həm özü, həm də 3 uşağı - 2 oğul, 1 qız - sığınacağıda məskunlaşandan sonra...

zirliyinin bu məsələdə onlara yaxından kömək etdiyini minnətdarlıqla söyləyir: "Biz nazirliyə məktub göndəririk, 3 gün ərzində cavablandırılır və uşaqları məktəblərə yerləşdiririk. Sağ olsunlar, operativ dəstək verirlər. Bizdə 15 yaşında qız var, onu əvvəllər ümumiyyətlə, məktəbə qoymamışdılar. İndi Təhsil Nazirliyi ilə danışırsınız, onu yenidən təhsilə cəlb edəcəyik. Çalışacağıq ki, attestat alaqsın, özü də istedadlı qızıdır. Anası həbsdədir, ata ikinci dəfə evlənilib, tam nəzarətsiz qalıb. Bir sıra kurslar var ki, sağ olsunlar, uşaqlarımızı pulsuz hazırlayırlar. 17 yaşına keçmiş bir qızımız isə instituta hazırlaşır, "Maşa" deyər, çağırıldığı o qız 115 sayılı məktəbdə təhsil alır, çox yaxşı oxuyur, nümunəvi şagirdir. Keyirxah insanların maddi dəstəyi ilə uşaqlara lazım olan ləvazimatlar alınır. Hətta tikiş fabriki bizə məktəbli formaları bağışladı".

Bu yerdə bir haşiyyə çıxacaq: Sığınacağıdakı 7 şagirdəndən birinin - "Maşa"nın oxuduğu Binəqədi rayonu 246 sayılı orta məktəbin müəlliməsi Nazilə Əliyeva dedi ki, həmin qız məktəbdə özünü çox yaxşı aparır, dərslərində fəal olmağa, yaxşı qiymət almağa çalışır. "Mən onun ailəsi barədə xəbərsizəm, bir dəfə soruşdum, demədi. Gördüm demək istəmir, çox dərinə getmədim. Artıq böyük qızıdır. Amma mənə narahat edən odur ki, görərsən, bu qız məktəbi bitirəndən sonra hansı tale yaşayacaq, nə işlə məşğul olacaq?" Nazilə müəllimə dedi ki, bundan başqa da ailəsində problemlər yaşanan bir neçə uşaq var və onlar da müsbət xarakterizə olunur...

Boşanmaların kütləviləşməsindən danışan M.Zeynalova isə deyir bəzi hallarda kənar müdaxilələr ailələrin dağılmasına gətirib çıxarır. Bir çox hallarda kişilərin aqressivliyi öz sözünü göstərir. Həmçinin qadının xəyanəti də faciəvi sonluğa sə-

qədam qoyanlar, özləri işləyib, özlərini dolandıranlar da olub. Amma eləsi olur ki, gedəndən bir neçə ay sonra dara düşdü-yündə yenidən bu ünvana müraciət edir. Özü də sığınacağına üz tutanların bir çoxlarının rəsmi nikahları olmayıb. Odur ki, qeyri-rəsmi nikahlardan doğulan uşaqların sayı da kifayət qədər ciddi rəqəmdir. Beləliklə, bö-yüklərin qovğasının ağır-acısını həm də uşaqlar çəkir. Təşkilat rəhbəri hesab edir ki, mühit, cəmiyyətdəki stereotiplər, bir çox hallarda ailədaxili münasibətlər ailənin davamlı, sabit qalmasında maneçilik törədir: "Eyni zamanda gənclərin bir-birini öyrənmədən qurulan nikahlar, çətin gündə bir-birinə arxa-dayaq olmağa hazırlığın olmaması da özünün mənfi rolunu oynayır. Bəzi qadınlar ərə getdikləri kişilərə istifadə obyektinə olaraq baxırlar. Digər tərəfdən, "kişi arvadını döyməlidir" düşüncəsi də bəzi kəsilmələrdə özünə yer eləyib. Halbuki strukturca heç də zorakı adam deyil, amma ətrafın təsiri onu qadına münasibət-də sərt davranmağa sövq edib. Yaxud qadının təhsil almaması, uşaqlarını da təhsildən yayın-dırması, erkən ərə vermə amil-ləri də sözünü deyir".

Bəs, bu faciəvi durumun dəyişməsi üçün nələri etmək lazımdır? Təşkilat rəhbəri hesab edir ki, istənilən ailədə vəziyyəti dəyişmək mümkündür: "Məsələ-n, biz təklif vermişdik, deyər-sən, nəzərə alınacaq. Nikaha girən şəxslərlə psixoloqun işlə-məsi çox vacibdir. Yeni psixoloq qarşı tərəfə bildirməlidir ki, o, nə qədər aqressivdir, yaxud ailə münasibətlərinə hazırdır, hazır deyil, zorakılıq ola bilər, ola bilməz. Boşanma dövründə üç aylıq müddət ki, verirlər, bəzi hallarda bu müddət səmərəsiz qalır. Çünki hərə öz qınına çəkilir, əksinə, münasibətlər kəskinləşməyə doğru gedir. Üstəlik də uşaqlardan alət olaraq istifadə edirlər, uşaqlar o prosesdə qur-bana çevrilirlər. Məncə, həmin

ludur".

Təkcə Azərbaycan deyil, dünya ölkələrinin statistikasına da boşanma faizlərinin yüksək olduğunu ortaya çıxarır. Məsələn, Macarıstanda bağlanan izdivacların 67 faizi, İsveçdə 47 faizi, Çexiyada 66 faizi, Portuqaliyada 68 faizi, Ukraynada 42 faizi, ABŞ-da isə 53 faizi boşanma ilə bitir. Yeni əslində ailə institutunun dağılması dünyanın problemi. Amma nə yazıq ki, dünya belə global problemi həll etməkdənsə, daha çox "mənim ailəm mənim qalamdır" prinsipinə üstünlük verənlərin də qalmasını dağıl-masını məmnunluqla seyr et-məkdədir...

Amma bizim mental dəyərlərimiz, qadına göstərilən yüksək etimad unudulmamalıdır. Müsəlman şərqində ilk dəfə qadınlara səsvərmə hüququ verən ölkənin vətəndaşları əslində bu gün qadın-küçü hüquqlarının bərabərsizliyindən şikayətlənməməlidir. Dinimiz də qadınlara böyük dəyər verilməsini buyurub. İslama görə kişinin qadın, qadının da kişinin boy-nunda haqqı var. Məhəmməd Peyğəmbər (s) buyurur: "Hər kim zövcəsini vursa, qiyamətdə mən onun düşməniyəm. Qadınlarnızı incitməyin. Zövcəyə xidmət etmək böyük günahların kəffarəsi sayılır. Allahın qəzəbini soyudur".

Dövlətimizin ali qanunları da, müqəddəs dinimiz də qadına qarşı zorakılıqlara qarşıdır. Amma qanunzuluga meyl edənlər, ürəyində iman işığı olmayanlar öz davranışları ilə həm özlərini bədbəxt edir, həm "kiçik dövlət" saydığımız ailə institutunu sarsıdır, uşaqların taleyinə zərbə vururlar...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün.

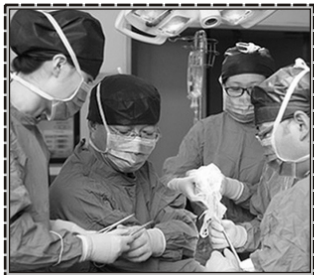
□ Ehsad PASASOY, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 51 (6940) 5 mart 2018

Ana öz bətnini qızına verdi - qızı ana olsun deyə...

Çinin Sian şəhərində ilginç orqan transplantasiyası həyata keçirilib. Bətni olmayan qadın bu səbəbdən ana ola bilmədiyi üçün öz anası bətnini qızına verib. Bir sözlə, donoru anası olub. Transplantasiya 2017-ci ilin 23 dekabrında baş tutub və 15 saat davam edib. Əməliyyatda 20 cərrah iştirak edib, köçürmə üçün sə tibbi robotdan istifadə edilib.

Qadın Çində ilk dəfə baş tutan transplantasiya haqda eşidən kimi həkimlərə müraciət edib. Mütəxəssislərin qiymətləndirməsinə görə, bu halda transplantasiya əməliyyatı çətin başa gəlib. Buna səbəb ananın menapauza (klimaks dövrü - red.) dönməsinə girməsi olub.

Həkimlər iddia edir ki, pasientin əməliyyatdan sonra düzəlmə prosesi qaydasında gedir. Hər nə qədər gənc qadın orqan köçürülməsinə getsə də, uşaq sahibi olmaq üçün sağaldandan sonra onu süni mayalanma gözləyir.

Fevral ayında xəbər yayılmışdı ki, avstraliyalı tēqaüddü sevgililər günündə ərinə böyrəyini verib. Əgər donor orqanı olmasaydı, kişi dializdən keçməli olacaqdı.

Maya qədər 30 min sendviç yeyəcək

Amerikalı Don Qorske biq-mak buterbroduna duyduğu böyük sevgi ilə tanınır. O, may ayına qədər 30 min sendviç yeməyi planlaşdırır. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. "Rekord ya Ginneslə, ya da onsuz hesablanacaq". Bunu da o deyib. Don bildirib ki, biq-mak onun ən sevdiyi yeməkdir və buna görə də onu əvvəllər olduğu kimi hər gün yeyəcək.

Adətən Qorske həftə ərzində 14 biq-mak yeyir. Onun hesablamalarına görə, son 44 ildə ən çoxu 8 gün o, bu qidasız qalıb və bir dənə də olsun sendviç yeməyib. Kişi bir qayda olaraq, onun dondurulmuş formasını McDonaldsdan alır, daha sonra isə onu mikrodalğalı sobada qızdırıb yeyir.

2016-cı ildə Qorske "Ginnesin rekordlar kitabı"na dünyanın ən çox biq-mak yeyən sakini kimi düşüb. O, bu özəlliyinə görə iki sənədli filmə çəkilib, avtobiografik kitab nəşr edib və bir neçə dəfə televerilişlərdə iştirak edib. Biq-mak Amerikada 1967-ci ildən insanların menyusuna daxil olub. Onun tərkibində iki kottlet, pendir, duzlu xiyar və salat yarpaqları var.

Sərxoş sürücüyə ünvanı səhv dedi, 1636 dollar ödədi

İçkili vəziyyətdə olan amerikalı təsadüfən başqa ştata taksi çağırıb. Bu səfərin məbləği isə 1636 dollara yaxın olub. Kenni Beçmen Qərbi Virciniya ştatında, dostlarının evində qonaq olub. Qonaqlıqdan sonra Uber taksi çağırıb. Amma unudub ki, hazırda müvəqqəti də olsa başqa yerdə yaşayır və çaşaraq Nyu-Cersi ştatındakı evinin ünvanını verib. Ştatlar arasındakı məsafə təxminən 500 kilometrdir.

"Mən oyandım və düşündüm ki, nəyə görə ömrümdə heç vaxt görmədiyim bir gənc oğlanla bir maşında harasa gedirəm. Ondan da-

masının səbəbi onun böyük, 6-ya yaxın sərnişin üçün nəzərdə tutulan taksi sifariş verməsi olub.

Kişi maşından düşməyib. Çünki yolun ortasında qalmaq istəməyib. Bundan başqa, sürücünün yol-keçid məbləğlərini ödəmək üçün pulu olmadığı üçün hər keçiddə onu cərimələyiblər. Beçmen Nyu Cersiyə çatanda sürücünün bütün cərimələrini və ona geri dönüş üçün pul ödəyib.

Beçmen bildirib ki, sürücü olduqca professional və yüksək səviyyəli biri olub. Belə ki, o, sürücüyə öz ünvanını bildirməyib, sürücü ünvanı o yatarkən telefonuna baxaraq öyrənib. Buna baxmayaraq, Uber kişi ilə əlaqə saxlayanda o, şikayətdən imtina edib və təyin edilən məbləği ödəməyə razılaşıb.

QOÇ - Sizə qarşı yönələn iradların obyektivlik dərəcəsi asılı olaraq onlara münasibət bildirməyiniz vacibdir. Çünki belə yerdə susmaq "qızıl" olmayacaq. Sizi sevinclərə qayğı göstərin.

BUĞA - Şanslarınız artsa da, qarşınızda duran maneələri dəf etmək üçün özünüzde təpər tapmalısınız. Ələlxüsus da günün ikinci yarısında ayıq-sayıqlığınızı artırmalı, münacişlərdən yayınmalısınız.

ƏKİZLƏR - Təəssüf ki, ulduzların düzümü kifayət qədər gərgin gün olduğunu göstərir. Odur ki, hər bir addımda ehtiyatlı olmalısınız. Aqlınız kəsməyən, həmçinin riskli işlərdən uzaq olmağa çalışın.

XƏRÇƏNG - Saat 14-ə qədər darıxdırıcı məqamlar yaşasanız da, sonrakı müddətdə aktivliyiniz artacaq. Müştərək fəaliyyət üçün mühüm şəxslərlə görüş keçirin. Daxili orqanlarınıza ciddi fikir verin.

ŞİR - Enerji və səhhətiniz qaydasında olduğundan ovqatınız xoş olacaq. Odur ki, ciddi maneə ilə rəstlaşmayacaqsınız. Ulduzlar hansısa xəstəyə baş çəkməyinizi tövsiyə edir.

QIZ - Yaxın on gündə görəcəyiniz işləri mütləq bu gün dəqiqləşdirin. İstənilən sövdələşmədə iştirakiniz əhəmiyyətlidir. Vaxtınız qalsa, mehəbbət amilinə də nəzər yetirin.

TƏRƏZİ - Axşama qədər Ay bürcünüzdə olduğu üçün gərginliyiniz ola bilər. Lakin təmkin göstərməklə ola bilsin, bu kimi hallarla üzləşməyiniz. Sağlamlığınızın qayğısına qalmaq da unutmayın.

ƏQRƏB - Ulduzlar bu gün işlərinizin çox olmayacağını, buna görə də rahatlığınızı bərpa edəcəyinizdən xəbər verir. Vaxtınızın əsas hissəsini sevgiyə həsr edin. Bugünkü dualarınız qəbul olunacaq.

OXATAN - Durumunuzdan bəlli olur ki, sevincirici xəbərlər gözləyirsiniz. Əmin olun ki, Göy qübbəsi sizi intizarda qoymayacaq. Bəzi mətləbləri gerçəkləşdirmək üçün pul xərcləməkdən çəkinməyin.

OĞLAQ - Mövcud durumunuzu yüngülləşdirmək üçün etibar etdiyiniz dostlarınızdan dəstək almağa çalışın. Qərar çıxarırkən tələsməyin. Sənədləşdirmə ilə bağlı işlərinizi qaydasına salın.

SUTÖKƏN - Qarşılıqlı münasibətlər zəminində qərəzli mövqe nümayiş etdirməyin. Yersiz qışqanclıq, tələsik qərarlar sizə başucalıq gətirən deyil. Bir qədər məxfilik prinsiplərinə söykəyin.

BALIQLAR - Həddindən ziyadə uğurlu bir gün yaşayacaqsınız. Ünsiyyətdə olduğunuz hər bir kəs ovqatınızın yüksəlməsinə xidmət edəcək. Nəhərdə sürprizlər mümkündür. Məsuliyyətinizi artırı.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Piton özündən ağır şikarı udub

Amerikalı araşdırmaçılar tünd rəngli pitonun özündən ağır olan şikarı necə udduğunu aşkarlayıblar. Bu barədə lenta.ru saytı yazıb. Araşdırmaya görə, bu, elmə məlum olan ilk haldır. Kolliner-Seminol parkında çalışan bioloqlar 3,35 metrlik ilam 16 kilo ağırlığında maral balasını yeyəndə aşkarlayıblar. Pitonun çəkisi udduğu şikarından 2 kilo yüngül olub. Piton yaxalanandan sonra şikarını qaytarmağa cəhd göstərib. Halbuki yaxalanmasaydı, maral balasını həzm etməyə davam edəcəkdə. Bu proses isə onda 6 aya qədər sürəcəkdə.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.